

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 3) v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostopna pettivrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izveniši ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Ob pričetku odločilnih bojev na Balkanu.

Težišče evropske vojne se je sedaj vrnilo zopet na balkanski polotok, torej ono ozemlje, na katerem se je pred več kakor dvema letoma pričela svetovna vojna. Ker se v drugem vojnem letu ne na vzhodu, ne na zahodu ni izvajala odločilna zmagata nad nasprotnikom, moglo se je že precej dolgo pričakovati te vojne kretnje. Temelj današnjemu vojaškemu položaju na Balkanu je brez dvoma okolnost, ki smo jo že svoječasno ugotovili ne posebno radevolje, namreč da niso ne pred Solunom, ne pred Valone pozimi 1915/16 pomedli sovražnika, temveč da z ozirom na Grško niso izpopolnili zasledovanja Francozov in Angležev preko grške meje v decembru 1915 ter ne pregnali Italijanov iz Valone in južne Albanije, kakor hitro so v marcu 1916 dosegli Vojušo. Iz tega nejasnega položaja ob solunski fronti in v južni Albaniji so si zgradili nasprotniki svoje nade in pomočke, izvajali neutrudni k sebi najnovejšega zaveznika Rumunsko, katere pristop je povzročil slednjič ozirom na vojaško stališče in njegov razvitek na solunski fronti in v Albaniji, kakor tudi ozirom na vedno večji uspeh nasilstevev napram Grški, in privedel do sedanjega vojaškega položaja na Balkanu. Sedaj se nadejajo naši nasprotniki, ki očitno računajo z grškim pristopom kot izvršenim dejstvom, da bodo v borbi za Balkan priporili zmago, opirajoč se na številno premoč in na svoje ugodno strateško stališče napram Bolgariji, ki je ogrožena od severa. S to zmago upajo, da zadajo odločilni udarec osrednjim silam in njihovim zaveznikom.

Ne smemo si prikrivati resnosti vojaškega položaja na Balkanu, čeprav nimamo povoda, smatrati ga preveč nevarnega našim zaveznikom Bolgarom in Turkom. Res so proti nam nasprotniki, in sicer na eni plat Rumuni, Rusi in Srbi, po drugi Francozi, Angleži, Lahi in Srbi v premoči po številu pušk. A svetovna vojna je dokazala že večkrat, da v boju skoro nikoli ne velja premoč po številu. Kakor smo v minulih dveh vojnih letih z združenimi močmi vedno zopet odbijali ogromno premoč ruskih armad, kakor zadržujejo naši zavezniki na zahodu z dosti manjšimi silami premoč Angležev in Francozov ter jim često prizadevajo krvavih pobun, tako bodo tudi v balkanskem odločilnem boju naše in zavezne armade vedele premagati močnejšega sovražnika. A ni dvoma, da bo to najtežji in najlutejši boj vse svetovne vojne. Ker obe nasprotni stranki sta si svesti, da zmagata na Balkanu ne prinese samo

gospodstva na Balkanu, temveč da odloči skoro gotovo tudi končni izid vse svetovne vojne. Ako premagamo tudi sedaj, je svetovna vojna dobljena za nas, pa naj nam konec balkanske odločitve že prinese mir ali ne. Če zmagajo nasprotniki, tedaj bi bili Avstro-Ogrska in Nemčija zopet ločeni od Bolgarske in Turške in brez upa na njuno nadaljno pomoč. Tedaj bi mogli v najboljšem slučaju voditi uspešno defenzivo, kar bi pomenilo takisto odločitev v svetovni vojni, v tem slučaju seveda v prid nasprotnikom. In ker sta si na jasnem obe stranki popolnoma, za kaj gre ta hip na Balkanu, bo in mora sedanja borba biti najlutejša in hkrati odločilna. To spoznanje pa nam tudi jamči, da bodo naše zvezne armade razvile vso moč in vse pomočke, da privežejo zmago tudi v tem boju na naše zastave. Hrabrost naših vojakov in izkušeno vodstvo naših armadnihi poveljnikov pa nam že danes preganjajo strah, da ne bi naša vojska izšla zmagovita tudi iz viharja na Balkanu.

V početnih bojih so zadele v boj došle je prednje čete. Le v Voliniji in vzhodni Galiciji, katero bojišče je sedaj v neposredni zvezi z vojnimi dogodki na Balkanu, so se jele ruske mase s početkom tega meseca zopet pomikati proti našim frontam. A njihovi navalni so se razbili došle s težkimi izgubami, ker so jim iztrgali zopet vse mimoidoče uspehe, kakor pri Koritnici in Zborovu, z uspešnimi protinapadi. Na ogrsko-rumunski meji se umikajo naše prednje čete tam, kjer je bilo to nameravano, počasi in obotavljaje se slededemu rumunskemu nasprotniku izza državne meje sedmoografske v postojanke v ozadju. Tu razen pri Oršovi ni bilo še nikoder večjih bojev. Takisto ne na bolgarsko-rumunski donavski meji, razen nekaterih obstreljevanj rumunskih pristanov Turn-Severin, Turn-Magurelle, Zimnica, Gjurjevo po naši donav. flotilji, ter bojev pri Ruščuku in Rahovem, s poskušenim prehodom sovražnikov čez Donavo pri Kladovu vred. Mejo Dobrudže med Donavo in morjem so prekoračile 2. septembra bolgarsko-nemške čete in z uspehom odbile sovražna prednja krčila. Nemške čete uspešno napadajo območje Tutrakan. Bolgari pa so severno od Dobriča odbili močne rusko-rumunske sile in tako prišli prvič v boj z Rusi.

Na solunski fronti je po uspešnem zaključanju bolgarske ofenzive primeroma mir. Nasprotno so despele v boj tudi na fronti vzhodno od Valone sovražne prednje čete, a naše so vrgle italijanska krčila, ki so prodrli preko Vojuše, zopet čez reko nazaj. Na tej južni in južnovzhodni črti balkanskega bojišča se bo pričela večja delavnost gotovo žele potem, ko se

dodobra razjasni položaj na Grškem, to je ko pristopi Grška najbrž k silam entente. Saj kaže vse na to, da štirispornost zateguje baš zadnji voz, s katerim zadavi povsem grško samostojnost in izsili udeležbo pri svojem podjetju. Dočim je za nas najbolje, da se že danes sprijaznimo s tem dejstvom, nam bo ob uresničenju tem manj moglo omajati zaupanje v končno zmago našega orožja na Balkanu. Uspehi bolgarskega ofenzivnega sunka pri Solunu in dejstvo napredovanja bolgarsko-nemške armade v Dobrudži so dobri predznaki.

Ls.

Žensko delo v občinskih upravah.

Vojna nas sili pomisliti marsikaj in razmotrivati o marsičem, sili nas tudi da pomislimo o vprašanju ženskega dela v javnosti. Dočim se bore možje na bojnih poljih, so si osvojile ženske doma javnost in priborile zmago, ki se ne bode mogla utajiti več. Če bo tudi velika večina žensk prevzela po vojni zopet domače delo, jih bo vendar še dosti ostalo na sedanjih mestih. Tam, kjer so se zlasti sedaj izkazale posebno, jih po vojni niti ne bodo hoteli ali celo mogli pogrešati več.

To je bilo povod, da je katoliška ženska organizacija ustanovila »Žensko socialno šolo«, ki ima namen poučiti ženske o onih vednostih, ki morajo biti podlaga vsaki socialni delavnosti. Kako je ženska baš v panogah milosrčnosti neizogibno potrebna, je pokazalo v tej vojni mnogo odličnih in priprostitih žensk različnih stanov, ki so se vse postavile v službo onim siromakom, katerim je vojna uničila obstanek in jim vzela vse. Koliko so omilile gorja, to ve sam Bog. Veliki, da, ogromni so bili napori, ustreči vsem prošilcem v raznih zadevah, a njihovo dobro srce se jih ni ustrašilo nikoli.

Področje ženske socialne delavnosti po vojni nikakor ne bode manjše. Boji proti stiski siromakov in drugih bodo težki, a treba jim bode gledati v oči imenom vsega našega družabnega reda. Dela bode ogromno, počenši s skrbjo z materami pa tja do preskrbe mladine preko šolske dolžnosti. To delo bode pred vsem žensko.

V Nemčiji so privzeli ženske že leta 1896. v občinske uprave, ker so spoznali da so potrebne. Danes je v občinskih dobredelnih napravah tam nad 12.000 žensk. Vse so ali pomočnice moškim uradnikom ali samostojne voditeljice, opremljene s pravico volitve v okrajnih zastopih. Pri nas se je rabilo doslej ženske le pri odgoji sirot, kjer so delovale tiho in skromno a velezaslužno. Po vojni pa ne bode samo priporočljivo, temveč naravnost potrebno, da se bode, kakor že sedaj v Nemčiji, od-

delilo ženskam večje področje. Saj je v oskrbi siromakov ženska rojena izvedenka.

Oskrba siromakov v posameznih deželah je zgodovina ljudskega mišljenja v njih. V tej panogi ne gre toliko za dobre zakone, kakor za dobro upravo. Pravi ljudje na pravem mestu store tu lahko mnogo koristnega.

Oskrbi siromakov mora imeti poleg zmognosti, da spoznava vse bitje siromakovo, tudi dobro srce. Oboje se nahaja pogostejše pri ženskah kot pri moških. A še drug vzrok je. Znano je, da moški ne hodijo nikoli radi okrog oskrbnikov siromakov, temveč ponajveč pošiljajo tja žene, če je količkej mogoče. Če se odstrani torej v oskrbi siromakov, ki pravzaprav ni zakon temveč stvar čustva in srca, vse kar de siromaku težko in mu je mučno, potem je umljivo, da se bode žena trpinka, ki jo stiska tisočero skrbi in nadlog, rajše in lažje potolažila ženskemu kakor moškemu ubožnemu oskrbniku. Tudi bode ženska mnogo lažje razumevala trdo usodo proletarčeve žene, kot je to navadno mogoče moškemu. Oskrba ubožcev se bode tako bolje prilagodila osebnosti posameznikov in to bi bilo že velik napredek.

V silah svetih so začeli rabiti ženske najprej na Virtemberskem. Tudi v teh korporacijah se nudi ženskam mnogo koristne delavnosti, zakaj marsikaj iz velikomestnega siromaštva izhajajočega gorja bi našlo po njih potrebnega pojasnila in morda tudi opravičila in pomoči.

Prikladnost žensk na polju sirotinske in dojeniške odgoje, posebno pa odgoje otrok v rej, kateri bode posvetili zlasti v bližnji bodočnosti največjo pozornost, je tako umljiva in jasna, da ni treba posebej priporočati je.

Zelo važno področje se odpira ženskam kot javnim pregledovalkam stanovanj. Na Nemškem delujejo take pregledovalke v mnogih mestih, uspehi so vidni. Zakaj brez potrebnega pregledovanja stanovanj se ne more pričakovati napredka v stanovanjskem pogledu. A ta panoga je pri nas čisto zanemarjena. Brez skrbi za stanovanja in njihovega nadzorovanja in negovanja so zastoj zdravstvene odredbe, katerim ne odgovarja večina ljudskih stanovanj, v kojih tudi ni govora o pripravnosti, pravnosti ter najpriprostejših zahtevah prijaznega domovanja.

Često ni krivo temu niti ubožstvo, pač pa neokretnost in neizkušenost ter zanemarjenost mnogih žensk, ki tako vedno težje dobe stanovanje za svoje družine. Mož se pri stanovanju kratko in malo redkokdaj razume kaj prida. To je ženska skrb, ki je tesno združena z negovanjem stanovanja, snago, gospodinjstvom in odgojo otrok.

LISTEK.

Vojna razstava na Dunaju.

Ogledal sem si to vojno razstavo na Dunaju, o kateri je objavil »Slovenec« že kratko poročilo. Toda ideja in namen te lepe in znamenite razstave zaslužita večjo pozornost in predvsem nas bodo tudi zanimali možje, ki so to razstavo ustvarili.

V sedanjih krvavi in orjaški evropski vojski je pomenljiv za zgodovino vsaki dan, to kar doživimo se ne da zapisati le s tinto in peresom, treba je zbirati spomine in predmete iz vojske same, le potem bomo ohranili potomcem pravo sliko vojske, kakor jo svet še videl ni.

Hvaležni torej moramo biti snovateljem dunajske vojne razstave, da so se v razburjenih in nemirnih sedanjih časih lotili dela, ki zahteva mirno kri in razsodnost.

V predgovoru kataloga nam odbor razodeva svoj namen. Pravi, da nas hoče seznaniti z vsemi vojaškimi, gospodarskimi in duševnimi silami, s katerimi armada in ljudstvo složno na fronti in v zaledju vzdržujeta ta boj. Razstava naj nam kaže odlične prikaz-

ni na tem polju, v raznih predmetih združenih v enotnem okvirju. Razstava naj poizrtvovalnemu ljudstvu spričuje, kar se je za vojsko storilo, naj ga potolaži, da se armadi daje kar mogoče in da posebno ranjenci uživajo blagodejno oskrbo.

To pravi predgovor.

Razstavljalni odbor pa je v teh svojih besedah preskromen. On je storil veliko več. Iztesal, naslikal in izklesal nam je pravo zgodovinsko podobo evropske vojske, katere popisati je preslabo pero.

Predno prestopimo prag razstave oglejmo si še zbor onih mož, ki so jo z velikim trudom vzpostavili.

Na čelu stoji kot častni predsednik vojni minister baron Krobatič sam, ki pri svojem trdem delu tudi na to zgodovinsko stran vojske ni pozabil. Biti na čelu razstave mu pristoja že zaradi tega, ker je vzrastel pri avstrijski artiljeriji, ki si je pridobila svetovno slavo.

Predsednik razstave je dvorni svetnik Anton vitez Vuković, član gosposke zbornice, predsednik »Jadranske banke« in znani veliki dalmatinski rodoljub, na dobrem glasu tudi pri nas Slovencih. Svetovno izobražen in delaven kakor je, je vodil vse priprave — in kakor sem se dal podučiti — moral

je premagati velike težave in neverjetne zapreke, toda posrečilo se mu je, da je vendarle koncem meseca junija v navzočnosti cesarjevega zastopnika slovesno otvoril razstavo.

Podpredsednika razstave sta komercialni svetnik Hoefl in dr. Domenege, administrativni ravnatelj južne železnice.

Pri ureditvi pridobil si je velike zasluge dr. J o h n, višji artiljerijski inženir in ravnatelj armadnega muzeja. Njegova večja in spretna roka se opaža po celi razstavi.

Tudi naša Jadranska banka, katere ravnatelj M a t e j H e r c e g vodi finanče, je pri tej razstavi merodajno sodelovala.

Vidimo torej v tem krogu resne može, resno in podučno je tudi njih delo: vojna razstava.

Po teh splošnih poizvedbah je pa čas, da se podamo v razstavo samo.

Zgrajena je v začetku pratra, tik pred njo stoji znani veliki spomenik admirala Tegetthofa, ki se kakor nalašč spenja pred njo v sinje nebo. Zgradbe same so pa času primerne in enostavne, le velik vhodni stolp, pred katerim stoje zaplenjeni topovi-velikani, označuje pomen te prireditve.

Stopivši v sprejemno dvorano, vidimo celo vrsto kipov in slik znamenitih vojaških oseb in pridemo takoj v veliko sobano vojnih trofej. Vse zmage naše armade najdejo tu svoj odmev v najbolj raznovrstnem orožju vsakega kalibra. Vmes se nahajajo razni ugrabljeni predmeti, katerih vse popisati je nemogoče. V vitrini italijanskih trofej so zanimiva vojaška povelja na posamezne oddelke.

Ko stopimo na dvorišče, imamo pred seboj celo zbirko zračnih letal vsake vrste, poškodovani in obstreljeni leže kakor mrtvi metulji na zemlji.

Na drugem dvorišču varuje botra sv. Barbara svoje varovance: topove, ki so bili zaplenjeni v raznih bitkah, prej tako glasni, stoje zdaj tiho in nedolžno pred nami.

Od tega dvorišča naprej napravi razstava vtis industrijske in obrtne razstave in ako bi ne videli raznih vojnih slik in fotografij, vojaških uniform in orožja, ne bi mislili, da vse to pomeni le vojsko in zopet le vojsko.

To je pa ravno za vojsko 20. stoletja značilno. Naše sedanje vojne so vojske na stroj, pri katerih kakor v nebrojnih tovarnah dela stroj na zemlji, pod zemljo in v zraku in vojak z vsem svojim junaštvom je pravzaprav le delavec v tem tovarniškem mravljišču. Zaradi tega je imel prav naš slavni vojskovodja B o r o v i č ko je zapisal v neko

Stanovanjski nadzornik, ki bode kaj vreden, ne bode torej smel samo svetovati, ampak bode moral tudi pokazati, kaj in kako bode treba. V tem izobražene ženske se bodo lotile torej tega posla najlaže.

Velika pomembnost ženskega dela v javnem življenju je torej jasna in zahteva po njem je naravnost potrebna ljudski blagosti.

Izpred Asiaga.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

1. septembra 1916.

Zadnje dni je tu na našem bojišču postalo nekoliko živahnije. Sovražnik se je zdrnil po štirideskem spanju in je začel pomalem napadati. Napada pa brez artiljerijske priprave. Le minometalci in puške delujejo. Katera noč je prav živahna. Puške klepetajo cele noči. Strelja se tudi z najhitrejšim ognjem. Dosedanje laške napade smo z lahkoto odbili in nam niso prizadeli nikakih izgub. Pač pa je sovražnik imel tuintam še precejšnje število mrtvecev. — Na nekaterih mestih smo si s sovražnikom narazen 50 korakov, na nekaterih krajih pa nad en kilometer. — Žične ovire so pred nami dvojne: naše in italijanske. — Mi imamo nalogo držati sedanje postojanke, in te postojanke držimo in jih tudi bodemo držali do nadaljnih povelj, katera pa res nestrpnost pričakujemo.

Laški letalci skrbijo, da smo koj poučeni o vseh svetovnih dogodkih, opravljajo službo naših telefonistov. Tako so nam naznanili že 10. avgusta jutraj z letaki, da so vkorakali Italijani v Gorico. Mi smo to izvedeli sicer par ur poprej. Enako so te dni trosili letake iz letal, v katerih so nam naznanjali, da imamo novega sovražnika na naših plečih, namreč Rumunijo, ter še zraven dostavili različne neslanosti in neresničnosti. A tudi to novico smo izvedeli že dan poprej. Če mislijo Italijani, da bodo s takimi »čenčami« kaj dosegli, se motijo. Tudi z vabo, da se v Italiji avstrijskim ujetnikom dobro godi, da je v Italiji vsega še dovolj in poceni — tudi s to vabo niso še nič dosegli. Mi, ki smo poprej v mirnem času imeli priliko večkrat opazovati revščino in pomanjkanje ljudstva v Italiji, vemo, kakšno blagostanje vlada tamkaj. Saj še pred vojsko niso imeli v Italiji mnogo živeža! Kaj pa šele sedaj po petnajstmesečni vojski! Če je bila pred vojsko »mizerija« v Italiji, je sedaj gotovo »črna mizerija«. Da pa nam Avstrijecem ne lete v sedanjih časih pečeni golobi v usta — to je res, a tako izstradani in lačni pa vendar nismo, kakor je bilo lačno in izstradano ono italijansko ljudstvo, ki je še pred vojsko hodilo v Avstrijo svojo lakoto in pomanjkanje tolažiti na škodo nas samih!

Danes smo nastopili že mesec september. Mraz je bil danes jutraj kakor na Slovenskem pozimi. Stiskali smo se v odeje in grel pri ognjih. Čez mesec dni bo gotovo že zapadel sneg. In če zapade še precej visok sneg, potem nastopi tu mrtva zimska sezona, ki bo onemogočala vsako večjo bojno operacijo. Zima je tu huda. Če je že sedaj mraz, kaj mora biti pa šele pozimi. Zato se že sedaj vse potrebno napravlja za zimo. Grade se udobni jarki, zakloni, opazovališča, hlevi za konje itd. Željeznih vzpenjač je že več v delu. Vse pridno kopije, teše, zbija. Zimsko pokrivalo in zimsko obleko smo tudi že dobili. Tuin tam režemo jelovke in žgemo oglje za zi-

mo. Vse torej marljivo dela, da si ustvari bolj ko mogoče udobno stanišče in ležišče za zimo. — Seveda bi bili bolj zadovoljni, da bi v teh mrzlih krajih ne ostali čez zimo. No, če bomo premeščeni kam drugam, zasedejo naše »domove« pa druge čete. Saj delamo Avstriji eden za vse in vsi za enega!

Asiago ni daleč od nas. V mestecu seveda ni nikakega življenja. Še laške rezerve si ne upajo prebivati v Asiagu. Tuintam smukne kak vojak po asiški ulici hitro in previdno, kajti avstrijski vojaki ne trpimo v Asiagu nobenega življenja.

Asiago je za nas in za Italijane mrtev, ne šteje nič. Lahko so sami pred nami šele za velikim asijskim hribom, nad katerim se vzdiguje laški opazovalni balon, pod katerim napenja laški opazovalec svoje oči proti avstrijskim postojankam. Pred kratkim so ta balon naši obstreljevali. Že koj pri drugem strelu se je balon spustil na tla. Seveda nismo mogli natančno opaziti, ali je bil balon zadet, ali pa se je iz previdnosti spustil na tla. Vsekakor smo se ga iznebili v trenutku, ko smo najmanj potrebovali njegovega vohunjenja. Tako smo bili oboji zadovoljni, on, da se je rešil našega obstreljevanja, mi, da smo naredili nemoteni in nevidni važno izpremembo naših topniških postojank.

Čitamo pa mnogo sedaj vojaki. Pred menoj na kamenju leži »Slovenec«, »Straža«, »Tagespost«, »Pest. Lloyd«, »Reichspost«, »Berliner Tagblatt« in še nekaj drugih. Časopisje gre iz rok v roko. Najbolj seveda se čita pri nas »Slovenec«, kajti vsakdo ni kos nemščini. »Slovenec« pa roma po celi naši postojanki, in še ko je raztrgan in razcapan, še se trudi ta in oni, da bi ga skupaj spravili in še čital. Hm, berilo je pri nas sedaj dragoceno. Sedaj imamo časa dovolj, da tudi inserate prečitamo doli do izdajateljstva in odgovornega uredništva. — Oj zlati, dragi čas, kje te mi ubijamo, oj zlata mladost, kje te mi zapravljamo!

Obnovljenje Avstrije.

Tiskovni oddelek vojne pošte št. 239 je začel izdajati list »Soldaten Zeitung«, ki se predstavlja kot odločen prvorititelj za obnovljenje Avstrije in govori iz njega trdna volja, da kri prelita v tej vojni ne ostane zastoj prelita. Za obnovljenje Avstrije postavlja premiso, ki jo posebno podčrtujemo: **kri, ki je tekla v tej vojni, ne sme biti zastoj prelita, a to kri so prelivali vsi narodi monarhije!!!** Edino logični, pravični in dosegi cilja — sloge med narodi kot podlage novi uredbi monarhije — službi zaključek pa je: **enakovrednost vseh narodov, enako dobrohotno pospeševanje njih kulturnih, narodno-političnih in gospodarskih koristi.** Vsako drugačno »obnovljenje« ne bi dovajalo do gori označenega cilja, marveč bi nas oddaljevalo od njega, ne da bi ujedinjalo narodov, marveč bi jih razdvajalo, ne bi ustvarjalo trdne podlage, marveč bi jo rušilo, ne bi bilo »obnovljenje« marveč — oslavljenje.

Rumunsko bogastvo.

Veliko rumunsko bogastvo sosebno v poslednjih dveh letih je petrolej. Petrolejeve vrelce so odkrili skoraj povsod

od Bukovine pa notri do Otinije v južnem delu rumunske dežele. Doslej se izkoriščale le en del vrelcev. Nekateri izmed njih dajejo dan na dan do 200 vagonovskih posod nafte, en sam vrelce je dal 20 milijonov. Nemški, ameriški in angleški kapital je ustvaril obrt, ki se je v zadnjih letih nepričakovano povzpela. V Rumuniji se iščejo petrolejevi viri skoraj kakor zlato. Vsakdo špekulira s petrolejem, se žene in peha za koncesijo, za parcelo. Vrtanje stane 60.000 frankov, in če je brezuspešno, so lepi denarci stran vrženi, ali lahko se pa dogodi, da udari nekega lepega dne petrolej iz tal ter noč in dan naftina fontana kvišku brizga — pa je bogataš tu. Od Donave pa do Pruta je Rumunija eno samo veliko polje. Poljedelec prebrska nekoliko polje s starinskim plugom, v katerega so vpreženi volji, pa pšenica raste, da nikdar tega. Pomladi dež privabi setev iz tal, pekoče sonce pa prži zrne. Zemlja je debela, polna pritenjenih sil, plast humusa je debela poldrugi meter pa rajši še kaj malega več. Skoraj nič se ne gnoji, še do zadnjega časa se je gnoj sežigal. Pri racionalnem gospodarstvu bi se trikrat toliko pridelalo. Če pa ne rodi pšenica, rodi koruza, ako pa ne rodi ne eno ne drugo, kar se pa presneto malokdaj pripeti, je v gorah zmeraj še dosti petroleja. L. 1913. se je izvozilo iz Rumunije žita za 450 milijonov, petroleja za 132 milijonov! Zito nakladajo večji del v Braili ali pa v Galacu in gre po veliki večini v Antwerpen in Rotterdam, od tu pa v Nemčijo. L. 1912. je uvozila Nemčija rumunskega žita za 110 milijonov. Ali južno od prostranega žitnega polja, v Donavi, v jezerih poplavljenega ozemlja in v donavski delti so ribe. In kakšne ribe! Ob času drstenja pritiskajo ribe k obrežju, jih je lahko pobirati v koše ali pa loviti z roko. Ko se na pomlad z upadajočo povodnjo ribe selijo v morje, zgradijo domačini v reki iz močnih debelih debel cele barikade, da jim zapro pot. Ali dogaja se, da ribe prodro in prelomijo barikado s silnim svojim pritiskom. Dr. Antipa, najboljši poznavalec rumunskega ribarstva, je mnenja, da bi se pri izvestnih ribarskih postavah in upravi rek, rumunsko ribarstvo tako povzdignilo, da bi obvladalo ves evropski trg.

Prva laška patrulja v Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Fran Mervič, krčmar »Kmetijskega društva« v St. Petru, pripoveduje: Ob izpraznjevanju St. Petra sem hotel ostati doma. V torek zvečer sem izvedel, da je ostalo še nekaj oseb v St. Petru. Iskal sem jih radi družbe. Šel sem najprej k peku Pavlinu pri pokopališču. Potoma sem videl, da prihajajo po poljski poti tudi vojaki — Italijani. Na čelu je korakal poročnik, za njim 200 mož. Po ovinku sem se izmuznil in šel nazaj v zadrugo. Tam sem povedal, kaj sem opazil, našim vojakom pri »Rdečem križu«. Zbralo se je kakih 20 naših vojakov, ki so takoj odhiteli Italijanom nasproti. Poskrili so se v živo mejo Iv. Furlana ter čakali Italijane. Ko so se Italijani približali na primerno bližino, sprožili so naši puške, nakar so se Italijani na-

krat razpršili. Pritekel sem na lice mesta, kjer je obležalo sedem Italijanov, pet Italijanov je pa ostalo pri ranjenih, da se udajo. Naši vojaki so se umaknili v zadrugo, ne da bi se Italijani približali. Jaz sem ostal za Pavlinovim zidom, opazil pa me je ranjeni italijanski poročnik ter me klical na pomoč. V strahu sem bil a vendar sem se odločil, da grem k njemu. Ranjeni italijanski poročnik me je prosil, naj ga pregledam in obvežem. Vse priprave sem imel, kakor vedno, seboj, zato sem ga obvežal na obeh prestreljenih nogah. Iz hvaležnosti mi je podaril za to škaflijo dragih cigaret. Okolu ranjenega poročnika je stalo pet zdravih Italijanov katerih sem se še vedno bal. Sodil sem da bodo zasluhtili, da sem jih jaz izdal, zato sem gledal, kako se izmuznem. Iz zadrege me je rešil ranjeni poročnik, ki me je prosil, naj poiščem sanitetno pomoč. Z veseljem obljubim, da se rešim, in grem iskat nosačev. Po glavni cesti prideta od Gorice dva naša nosača z nosilnicama. Nosačema povem, kje leži ranjeni poročnik. Nosača se podasta takoj tja, spravi poročnika na nosilnico in zaukažeta italijanskim vojakom, ki so stali okoli njega, naj kot ujetniki gredo z njima. Poročnika sta nosača nesla nato v zadrugo, kamor sta peljala tudi ulete Italijane. Drugi dan sem odšel iz St. Petra v Dornbergberg.

Zadnji dnevi v Biljah.

(Izvirno poročilo Slovenca.)

Koj po sv. maši v nedeljo 6. avgusta je pretreslo ozračje strahovito gromenju topov vseh kalibrov, girmelo in treskalo je, kakor da bi se gore podirale. Trumoma so hodili ljudje na bližnje griče opazovat pravcati peklenski ogenj; na beg ni mislil nihče. Saj kdor je preстал 14 mesecev v ognju, v obližju fronte, ki je bilo že koj izpočetka obstreljevano, je bil navajen in pripravljen na vse — le na beg ne. Vsakdo je bil popolnoma prepričan, da Italijan soške fronte nikoli prodril ne bo. V ponedeljek je šel vsakdo na svoje običajno delo. Daniso pustili nikogar v Gorico, ni bilo nič izvanrednega, ker se je to opetovano godilo, ko je bila Gorica močno obstreljevana. Bili smo popolnoma odrezani od Gorice in niti slutili nismo, da je Italijan že pri oziroma v Gorici. Kakor strela z jasnega nas je zadela ta grozna vest. Pa navajeni raznih čenč je le malokdo verjel tej novici. Ko je pa v torek popoldne tojaštvo odšlo ter smo ostali sami v rokah božje previdnosti, češ naj si vsakdo pomaga kakor ve in zna, tedaj šele smo se zavedali groznega položaja. V sredo so ljudje kakor v omotici begali po čestah ter iskali vozovnikov. Toda kdo bo dal sedaj voz na razpolago, ko so še lastniki uprežne živine morali pustiti polne hiše raznovrstnega blaga v živežu in obleki! V četrtek je došel ukaz, da se mora prebivalstvo takoj izseliti. S culico na hrbtu, z otročki v naročju so zapuščale družine svoje polne odmove, lepo obdelana polja in bogato obetajoče vinograde. Srečen, kdor je dobil kak ročni vžigalnik, da si je naložil obleke in živeža vsaj za prvo silo. To je bil jok in

spominsko zbirko izrek: »Vojska je delo.«

V preteklih stoletjih je odločeval v bitkah talent vojskovodij in junaštvo moštva, danes vse to še velja, toda zraven odločuje še ogromen industrijski, obrtni in gospodarski napor vse države. Danes ne stoji samo armada, temveč cela država v službi vojske. To je prava podoba sedanje vojske in to podoba zamore podatki le taka razstava, kakor jo vidimo pred seboj.

Stopimo naprej v dvorane brez konca in kraja. Najbolj zanimiv je oddelek artiljerije, kjer stoji model možnarja 30.5 v naravni velikosti. Izdelan je iz lesa, ker pristni možnarji so vsi pri krvavem delu. Tu vidimo še druge topove vsake vrste, razum onih, ki jih varuje posebna tajnost. Tovarne za orožje razstavljajo svoje stroje in različna streliva, granate, šrapnele, bombe, mine itd. in sicer v vseh stopinjah kakor se izdelajo, tudi v prerezhih. To ni več le orožje, to so že umotvori!

Sledi oddelek pionirstva in saperstva. Modeli čolnov, mostov, pregrad, obrambnih naprav. Tu se menjaajo slike, načrti in vzorci, vsi nam kažejo kakega velikega pomena je ta stroka za sedanje vojsko.

Vojno geografski institut, znan po svojih grafičnih izdelkih, razstavlja različne zemljevide in ima v procelju veliko alegorično sliko Schrammovo: »Straža na Karpatih«, ki jo vidimo v reprodukcijah na Dunaju prav pogosto.

To vojaško enoličnost razvedri razstava generalnega gubernija v Lublinu, kaže nam vse svoje kulturne in vojne naprave, med njimi pa tudi žirobojne narodne noše, narodne tipe in druge narodopisne stvari, ki po svoji originalnosti preseneti in vabijo opazovalca. Sedaj prestopimo v manufakturni oddelek: »oprema in obleka«, kjer so se zjediniile različne tovarne v zelo mično in lepo izložbo. Vojaške uniforme vidimo tukaj iz treh dob. Prva je doba živobojnih uniform, ki je s sedanjo vojsko minula z vsem svojim čarom in sijajem in se zatopila v meglene uniforme sedanjosti. Druga doba je sivo-rujava in tretja doba zeleno-siva. Te uniforme se nam kažejo v velikih panoramah, kjer stoji figure v naravni velikosti.

Mora se priznati, da kakor vse dunajske razstave, kaže tudi ta razstava ono prijetno in za oko prikupljivo ličnost, ki daje tudi resnim predmetom zanimivo podobo.

Ko gledamo te skupine bi skoraj mislili, da smo v tirolskih hribih ali v alpskih taboriščih v sredi med vojaki.

V posebni dvorani vidimo kako se delajo uniforme in kako se izdelujejo na stroju najlepši trdni čevlji, katerih drugod ne vidimo več, ker po dunajskih cestah skačejo otroci tudi že na lesenih podplatih.

Obrtno-pospeševalni urad nižje-avstrijski ustanovil si je svoj posebni oddelek in to upravičeno, ker mala obrt se je s pomočjo teh zavodov izborna spo-

razumela za vojaške dobave ter državi in sama sebi mnogo koristila. To smo doživeli tudi pri nas na Kranjskem, kjer je bil obrtno-pospeševalni urad prava dobrota za male obrtnike.

Stopimo skozi oddelek naše slavne mornarice, ki si je tudi v tej vojski pridobila novih lavorik. Med predmeti vidimo marsikatero trofejo od italijanskih potopljenih oklopnih.

Največjo pozornost zasluži oddelek sanitete, zelo je poudčen in skrbno prirejen. Že katalog omenja, da je saniteta prava tolažba te vojske. Občudovanja vredno je kaj se je na tem polju izumilo, pripravilo, izvršilo in zboljšalo. Tu nam dajeta vojna uprava in Rdeči križ v resnici razveseljivo pobotnico za vse prispevke in doneske, ki so se v ta namen založili. Najbolj poudčne so krasne in velike fotografije iz posameznih bolnic, posebno iz honvedske bolnice v Budimpešti. Vsak mora spoznati, da se ranjenec pomaga in streže kar se da in da je sedanje zdravilstvo izumilo neverjetne olajšave. Orodje zdravnik premaga je orožje vojske.

Na razstavi se nahajajo tudi modeli v vosku o različnih ranah in ozeblinah, in kako so te rane hude, se čita v popisih kako so se lečile in popravile. Posebno lepo razvrščena je razstava protez, to je umetnih udov, ki nas prepričuje, da je to res kar pišejo časniki o tej stroki.

Še ni razstave konec. Pridemo v dvorano za prehrano in konzerve. Tu vidimo znane gulaš-kanone, bekarne na

kolesih, kuharske zaboje in druge stroje za izdelovanje konzerv in konzervnih pušic, ki nam razlagajo čudež, kako se preživljajo milijoni vojaštva, kar se nam je zdelo še pred desetimi leti neverjetno in nemogoče.

Sledijo še skupine trena, vojaških taborov in potem prestopimo v oddelek, v katerem vlada vedna tišina. Nek zgovoren Dunajčan, s katerim sva bila sama, mi pravi: »Tukaj je vedno malo ljudi«. To je skupina vojaških grobov in spomenikov. Armadna poveljstva namreč tudi v sredi boja niso pozabila na to, da je treba junakom prirediti dostojen zadnji počitek. Tu je fantazija posameznih umetnikov, ki stoje v sredi vojnih čet, ustvarila marsiktero pretresljivo podobo in skupino. Vidimo tudi slike in načrte raznih vojaških pokopališč, ki so že dograjena in imajo pečat kraja kjer leže, na galiskih in ruskih poljanah leseni okrasiki, na Krasu kamen in steber.

Velika naloga čaka tu še kiparje in umetnike, ker to kar se vidi na razstavi je ni provizorij in umetnost se tukaj še ni posebej razvila. Omenim, da obrtno-pospeševalni urad na Dunaju že zbira razne osnutke, ali tudi ti še niso dozorili.

Kakor pri vsaki razstavi je najbolj vabljiva tudi pri tej izložbi: umetnost. Umetnost stoji tu pod pokroviteljstvom vojnega tiskovnega stana, ki je razne umetniške ekspedicije organiziral. Največjo vlogo igra skica, študija in risba, ki so po načelih generala

stok — vmes pa gromenje topov, granat in šrapnelov. Srce pretresujoči so bili prizori, ki so se odigrali na begunskem potu po cesti od Bukovice do Dornberga. Poleg ceste so sedele v prahu obnemogle matre z dojenčki v naročju s kopico otrok okoli sebe, da, pravi ciganski tabori, eden poleg drugega — dolga, nepregledna vrsta. Prava podoba sodnega dne!

Najstrašnejši dan je bil v Biljah v petek 11. avgusta od 10. ure predpoldne do 2. ure popoldne, ko so Italijani obstreljevali cesto posebno v Britofu in okolici ter metali tudi užgalne granate. Šola je zadeta v polno. Zgorele so tri hiše: Valetičeva, Cijanova ter Nemčeva v vasi z dvorano do tal. Cerkev (raven kar je bila prej poškodovana), farovž in obč. dom so nepoškodovani.

Po evakuaciji so ljudje vkljub nevarnosti življenja hodili reševali, kar se je dalo še rešiti v živežu in obleki. Iz Gradišča, Dornberga, celo iz Rihemberga in iz še bolj oddaljenih krajev so se povračevale cele družine ponoči in tudi čez dan, da so v sili vzeli še kaj seboj. Če bi imeli kaj vozov na razpolago, bi rešili vse. Da, bridko je zapustiti dom v obilici in iti po svetu kot berač. V kletah je ostalo vino, po kašah pšenica in turščica, po sobah mehke postelje, v kuhinjah vsa oprava, v vrtovih zelenjava, po njivah nerazoran krompir, v vinogradih že mehko rume no in rdeče grozdje, v hlevih prešiči, v kurnikih perutnina, na senikih že spravljeno seno. Vse to pustiti ter živeti žalostno begunsko življenje — res krebričko!

Ljudje se kar niso mogli ločiti od ljubelega domačega kraja. Srečal sem moža z ročnim vozičkom, ko se je vračal v Bilje. Slišal je, da mu je zgorela hiša. Ni hotel verjeti. Povedal sem mu bridko resnico. Verjel mi je, ko sem mu povedal, da sem šel mimo pogorišča in da nima ničesar več iskati na domu. Bridko je vzdihnil: »Oh moji žulji, žulji celega življenja!« Obrnil se je ter šel v neznan svet.

Nekdo se je po hosti priplazil do strelskih jarkov, straža ga ustavi; milo jo prosi, naj ga pusti do žičnih ovir, hoče le skozi pogledati, ali mu je hiša pogorela, kakor pravijo. Dovoljeno mu je bilo. Priplazil se je do žičnih ovir, pogledal je še enkrat v domačo vas — ter šel v neznan svet.

Tako ljubijo naši ljudje svojo rojstno grudo, svojo rojstno hišo!

Se v torek, 22. avgusta so se upali v Bilje in celo v Orehovlje, da so z ročnim vozičkom, na glavi in v rokah rešili še nekaj najnujnejših stvari v varnejše kraje.

Od 22. avgusta popoldne je bilo vsekemu prepovedano iti v Bilje — od tega časa je neznano, kako je tam doli.

Razkropljene so naše družine po vseh krajih širne Avstrije. 26 družin je v Wagni pri Lipnici, 14 družin v Schönfeldu in okolici na ogrski meji. Mnogi so razkropljeni po Krasnem in Štajerskem (psebeno v Mozirju), v Bruku itd. Nekaj jih še vztraja po vipaski dolini. Kedaj se snidejo te družine — Bog zna! Bog naj jim podeli zdravje in moč, da bi po bridki preizkušnji ter po prestanem križevem potu begunskega življenja se povrnilo zdravi na duši in na telesu v svojo lepo ljubo domačijo!

H o e n a, ki te stvari vodi, glavna podlaga pravilnemu razvoju vojnega slikarstva. Kaj bo iz teh skic in študij nastalo, tega še ne vemo. Dosedaj dunajska kritika ni popolnoma zadovoljna z uspehi glede velikih slik. Naravno je, da se pri sedanjem vojskovanju nudijo umetniku velike težave, dobiti za velike slike hvaležnih predmetov. Najboljše so še tipi vojakov in pokrajine iz ruske fronte. Tudi iz Albanije je videti nekaj lepih slik. Avstrijska slovanska umetnost ni zadostno zastopana.

Vsekakor pa zasluži vojni tiskovni urad priznanje, da je pravočasno organiziral umetniške priprave in ni dvoma, da bode na tej podlagi ustvarjeno še marsikatero mojstrsko delo.

Dunajski slikar Koch je v svojih slikah iz fronte ob Soči, ki so izšle tudi v reprodukciji, podal tudi za nas jako zanimivo zbirko.

Fotografija je v posebnem oddelku zastopana, vendar vidimo le nekaj vzorcev. Znano je, da je vojni arhiv nagromadil ogromno število fotografij, ki se registrirajo v posebni zbirki. Sploh se govori, da bo pri sedanjih vojski pravzaprav fotografija temeljna spominska podoba, od katere se tudi slikar ne bo mogel popolnoma emancipirati pri svojih delih.

Zadnja skupina, po mojem mnenju pa prva, je vojna literatura, kateri je namenjena velika dvorana. Neverjetno je, kaj se je med vojno vse pisalo v Avstriji in Nemčiji. Ne da se pa tajiti, da je avstrijska literatura plodovita. Te

Velika nesreča v rudniku v Trbovljah.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Dne 6. t. m. zgodila se je v rudniku v Trbovljah v zahodnem revirju ali kakor rudarji pravijo »Na einserju« velika nesreča, katera je zahtevala precej žrtev. Ob 1. uri po polnoči so rudarji predrli nevedoma na nekem mestu v »Liegendstollen« steno, ki je mejila na že izpraznjeno in opuščeno jamo, v kateri pa je bilo nabranih že mnogo ogljenih plinov. V hipu, ko se predre stena, nastane eksplozija in seveda tudi ogenj, vsled česar je ponesrečilo veliko število tam zaposlenih rudarjev. Takoj po nesreči se je pričelo z rešilnim delom in kmalu so izveleki ponesrečence iz jame, seveda pohabljeni in opečeni. Mrtvi so: Vrabč Martin star., Vrabč Jožef, sin prvega, Ban Franc I., Zavr Franc, Dernovšek Franc V. (iz Potoške vasi pri Zagorju), Grabner Anton in Franc Hribar III., torej sedem. Težko ranjeni so štirje, in sicer: paznik Janez Lev in rudarji Janez Gačnik, Franc Šmit in Ignac Bezovšek, mnogo pa je tudi lahko ranjenih. Ob 6. uri zjutraj peljali so tri mrtve, ob 10. uri popoldne pa ostale štiri v mrtvašnico na pokopališče v Trbovlje, kjer bodo v petek dopoldne položeni k večnemu počitku. Ganljivo je bilo videti, ko so oba voza z jamskimi lampami v rokah spremili do mrtvašnice. Pristojne oblasti so bile že opoldne na delu, da stvar preiščejo.

Primorske novice.

Marijine družbe in goriški begunci. Ženska Marijina družba v Trziču je poslala po prečast. g. župniku Jožefu Potokarju 390 K in 4 zabooje obleke. Ženska Marijina družba v Trstu po preč. g. Frančišku Justin 413 K. Dekliška Marijina družba v Škofji Loki 100 K. Ne najdemo besedi, da bi se častitim družbam dostojno zahvalili. Kličemo jim le s skromnimi besedami v zahvalo: Vsemogočni naj povrne! Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Mestni urad Škofja Loka je poslal posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani mnogo obleke. Za ta, nad vse milosrdni in prijazni dar se omenjena posredovalnica najtopleje zahvaljuje. Naše občine posnemajte zgled te vrle naše občine!

V spomin smrti pokojne cesarice Elizabete bode v ponedeljek dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldne v cerkvi sv. Jakoba v Trstu svečani rekviem. Smrt cesarice Elizabete spominja tržaške Slovence na bridke čase. Zberimo se ob svečanem rekviu v cerkvi sv. Justa, da ob spominu na zločinski čin zahrbtnega laškega bodala molimo, da Bog ohrani in obvaruje našo drago Avstrijo, za katero je tudi naša blaga cesarica Elizabeta po laški roki morala preliti svojo kri.

Knezonaškofijski zavodi v Gorici porušeni. Krasna stavba, ponos Gorice, knezonaškofijski zavodi so postali v zadnjih bojih — dasi že preje poškodovani — žrtev ognja in granat. Mesto krasne stavbe opažamo iz Vipavske doline le štrleče počrnelo zidovje.

Kaj je s patrom Aleksandrom? V »Slovenca« nekdo popraša, kaj z go-

spodom patrom Aleksandrom iz Kostanjevice. Da bi bil bežal tod mimo, ga ni nihče videl. V Ajdovski vojaški bolnišnici je baje pripovedoval nek laški ranjen in ujet častnik, da je en pater na Kostanjevici bil od Lahov ustreljen, ker je bil zasačen, ko je dajal avstrijskim vojakom znamenja. Ta vest gre splošno po Vipavskem in dva dobro poznana gg. vojaška kurata Gligo in Cvitanović sta mi isto novico povedala, ko sem ju vprašal po p. Aleksandru. Koliko je na tej žalostni vesti resnice, nihče ne more sedaj preiskati. Upajmo, da se bo izkazala ravno tako neresnična, ko so se izkazale vesti o smrti gg. dekanov iz Kobarida in iz Trziča, o katerih so hoteli nekateri z vso gotovostjo vedeti, da sta bila ustreljena, in da se bo g. p. Aleksander oglasil živ in zdrav iz Italije. Gotovo je v trdni veri o nepremagljivosti Gorice ostal na svojem mestu in bil na Kostanjevici presenečen od laških vojakov.

Solkanska cerkev je razrušena, kakor se opazuje s Sv. Katarine.

Misijonar Franc Firc se je odpeljal 4. septembra za nekaj časa v Gradec, Mariengra 48.

Spodnji Kras. Zadnje dni počiva skoraj ves bojni vihar. Naši privezani baloni so se potegnili nekoliko bliže nam. Ravno tako se zdaj vidajo tudi laški v večji bližini. Laški aeroplani nas vsak dan obiskujejo po večkrat. Pridejo ali posamezno ali pa tudi v celih jatah. Naši obrambni topovi jih pridno obsipavajo s šrapneli. Vojaštvo ima sedaj nekaj približka pri hrani. Vso turščico iz evakuiranih vasi so porzali in zdaj jo kuhajo moštvo, kar se posebno ogrskim vojakom posebno dopade. Oni polente ne poznajo, pač pa jedo doma radi kuhan ali pečen sirk.

Cerkve pri Sv. Katarini ni več. Tudi ljubko cerkvico pri Sv. Katarini nad Kronbergom ni več. Italijanske granate so jo popolnoma porušile.

Gradišče pri Renčah. Vas Gradišče, kjer je bival pesnik Simon Gregorčič in spel najlepše pesmi, je imela biti izpraznjena od 7. t. m. Tamošnji delavni učitelj in občinski predstojnik Jaka Rojic je pa izposloval pri poveljstvu, da sme ljudstvo ostati doma do trgatve, da spravi vinski pridelek na varno. Ravno tako deluje za občino Prvačino g. župnik J. Primožič. Tako se deluje v blagor ljudstva.

Preč g. Vinko Štanta, vikar iz Kostanjevice, se nahaja sedaj v Kazljah pri Tomaju. Granate so ga prepodile iz Kostanjevice v Temnico, kjer je oskrboval do duhovništva. A tudi tu ga niso pustile granate v miru. Dne 15. avgusta je zadnjikrat daroval sv. mašo v temniški cerkvi. Prebival je nekaj časa v Komnu in od tod se je preselil dne 30. avgusta v Kazlje pri Tomaju, kjer je v bližini svojih duhovljanov.

Preč. g. Peter Pahor, pomožni duhovnik na Vojsčici, se nahaja s svojimi duhovljani v Avberju na gorenjem Krasu.

Novice iz Oseka. Ljudstvo je v Oseku še vedno doma, čeprav niso Italijani z bombami in listki vznemirjali. — Zadnje dni smo imeli dva slučaja legarja. Obolela sta en deček in ena žena. — V nedeljo se je posrečilo zasačiti neko dobro ženico, ki je »po načrtu« kradla grozdje in ga prodajala vojakom.

Zopet nesreča s patrono. V nedeljo, dne 3. t. m. se je igral 12 letni Andrej Filipčič iz Rihemberga pred hišo z užgalno dinamično patrono. Naboj je eksplodiral in dečka težko poškodoval. Poškodovan je po obrazu, na levi roki mu je odtrgalo tri prste, na desni pa kazalec. Dečka so prenesli v vojaško bolnico. Poleg dečka stoječi sedemletni sestriči pa je tako težko poškodovalo desno oko, da ga najbrž izgubi. Deklico so prepeljali v Tršaško bolnišnico. Dan na dan slična poročila o nesrečah radi neprevidnosti. Ali nam treba še teh žrtev! Stariši in drugi poklicani krogi malo več paznje!

V Škofji Loki je umrla dne 4. t. m. begunka Marija Valentinič, soproga gosp. Vinc. Valentiniča, znanega brivskega mojstra in hišnega posestnika iz Kanala. Domotožje jo je spravilo. N. p. v m!

Iz Rusije se je oglasil po 10 mesecih Štefan Viderg iz Dertije, pošta Moravče.

Umrli je v Lincu v rezervni bolnišnici za vodenico Trebše Jožef iz Serpenice na Primorskem. Bil je od začetka vojne na različnih bojiščih. Ni se mu več posrečilo videti svojce. Mati je v Italiji v ujetništvu, žena s tremi majhnimi otroci se nahaja v Nemčiji, edini še živeči brat je tudi nekje na Krasu pri vojaki.

Iz Šempasa. Šempaski trgovec gosp. Bandež je zopet prišel v Ljubljano kupiti blago, da ga pelje v Šempas, blizu fronte.

Na Otavi. G. F. Spacapan je najbližji trgovec italijanske fronte iz Gorice proti Šempasu, oddaljen je osem kilometrov od Gorice ter ima svojo trgovino še vedno odprto ter ima dobre kupčije, samo blaga si težko nabavi.

Tržaške novice. V rižnih stopah pri Sv. Soboti je padel z dvigala nekaj metrov globoko 17letni Rudolf Novak, stanujoč na Tržiški ulici 7, in se ubil. Prihiteli zdravnik je našel že mrtvega. — Dečki so lučali kamenje in sedemletni Ivan Filipčič iz ulice dell' Instituto je dobil enega v glavo, da je bil močno poškodovan. — Šestletni Bruno Pelizzon s Concorde 24 bi se bil skoro zadavil na ribji kosti.

Umrli je v Trstu g. Jožef Žbogar.

V Komnu je umrl dne 29. avg. nagla smrti begunec iz Novela pri Temnici Ivan Rogelja 75 let star. Zadel ga je srčna kap na poti, ko je peljal vino skozi Komen.

Prebivalci iz Ivanji grada pri Komnu so se morali preseliti na Tublje pri Velikem dolu, ker so nekateri prikrivali nalezljive bolezni doma. Tubeljci pa so se morali umakniti v Veliki dol. Tako sta obe vasi močno prizadeti radi prikrivanja nalezljivih bolezni. Prebivalci Zagorja nad Gorjanskem so ostali doma.

Draginja v Trstu. »Lavoratore« se razgovarja o različnih živilih in pravi: Pri aprovizaciji se dobé jajca 8 vin. ceneje kot na trgu. To daje zaslužka nekaterim »babam«, ki kupujejo jajca pri aprovizaciji in jih prodajajo na trgu prekupovalkam. Testenine stanejo 5 kron zato, ker so šle skozi dvajset rok, dočim jih aprovizacija izdeluje in prodaja brez dobička. O beli moki trdi, da jo imajo nekatere prodajalne skrivito in jo prodajajo po 5 kron. To pravi »Lavoratore«, ne mi.

Goriški veleposestniki pri namestniku. Včeraj so se oglasili pri namestniku v Trstu odposlanci goriške zveze

knjige, ki so nastale med vojsko in nam predložijo mišljenja in prerokovanja med bojnim gromom, bodo poznejšim rodovom zanimiva oporoka.

Znamenje časa so različni vojaški časniki, žal da sem pogrešal v tej knjigi naš slovenski vojni časnik: »Po zdrav iz domovine«. Pač sem videl v zbirki dr. Andrejkovo knjigo slovenskih vojaških pesmi v nemškem prevodu, ki se odlikuje med drugimi zbirkami po svoji krasni in lepi tiskarski opremi.

Tako smo prepotovali razstavo, ki jo je v sicer pripristih, toda lepih paviljonih razvrstil znani dunajski arhitekt Witzmann. Čaka nas še razstava na prostem zelenem polju, ki se nahaja na Galicinem travniku tik za paviljoni. To pa ne gre vse v enem dnevu in je boljše porabiti dopoldan, ko je manj ljudstva, ki leze po jarkih in rovih na tem Galicinem travniku.

Ko pridemo drugi dan, nam sije sonce jasno in krasno na to zeleno livado in čez mostiček pridemo mimo barak v takozvano predpolje, kjer nam ograje iz žic na kolih, železnih stebrih in španskih jahačih označujejo bojno polje. Že za temi ograjami se čutimo zelo varni in smo istega mnenja, kakor neki notranjski kmet, ki je pozdravil napravo obrambnih žic z izrekom: »Sedaj so pa našo deželo z dratom prepregli in Italijan se bo v njej vjel kakor miš.« Dosti resnice je v tem izreku, ker te žične ograje so prave trdnjave v tej vojski.

Iz predpolja pa že stopimo na bojno

polje v strelske jarke, ki gredo kakor labirint v raznih ovinkih in odsekih vedno naprej. Ti jarki so pravilno kakor rovi s koli in deskami obiti in tlakovani, v nekaterih odprtinah so pripraviene puške, na drugih vidimo pred bombami varne postojanke in častniške sobe, tako da se končno čutimo v tej trdnjavi popolnoma varni in se ne bojimo sovražnika.

Za temi jarki je umetno naslikan planinski panorama, tako da se res lahko zamislimo v vojsko, samo da streljanja in strahu ni.

Tako smo dokončali potovanje po tej obširni razstavi, vsega seveda nismo videli, ker kdor hoče to razstavo proučiti, bi jo moral najmanj en teden vsaki dan obiskati.

Razume se, da je v tej razstavi preskrbljeno tudi za primerno zabavo občinstva, nahaja se v njej velika restavracija, kavarna, velik kinematograf, ki prinaša najnovejša slike iz vojske, in posebno gledališče. Za park in nasade preostalo je pač le malo mesta.

Popoldne svira na glavnem prostoru vojaška godba, katera privablja najbolj občinstva, ker je dandanes vojaška godba tudi na Dunaju redka prikazen. Odbor prirejuje sedaj velike koncerte, katere dirigirajo posebno slavni skladatelji.

Naravno, da je ta izvanredna razstava na Dunaju in tudi po celi državi probudila veliko zanimanje in že na milijone obiskovalcev je pasiralo vhodna vrata, tako da bode tudi v tem oziru

uspeh zadovoljiv. Največjo in trajno vrednost bode pač imela ta razstava, ko bode vojska končana.

Da ima ta razstava svojo posebno veliko idejo, to čuti vsak, kdor se je mudil v njej. V lepih besedah je zapisal to idejo general H o e n v razstavnem katalogu in z njegovimi besedami, ki jih kratko in prosto prestavimo, naj bo sklenjeno tudi to poročilo. General Hoen pravi približno tako:

»Vojska je probudila najredkejša moči in sile, ona nas uči prenašati največje težave in pomanjkanja, ona je pa tudi probudila pogum in junaštvo, požrtvovanje in samozatajevanje... Vojska je velik obračun, ki se sestavlja iz posameznih računskih stavkov in ti iz ginejo, ko so izpolnili svoj namen. Toda ravno teh posameznih stavkov je treba ohraniti v spominu, ker so najbolj dragoceni zaklad, da se spozna notranje življenje države. Naj ima tudi vojska svoje dalekosežne posledice, najvažnejše vprašanje je to, kako smo premagali bridko izkušnjo vojske in kateri moralni uspeh nam je zapustila ta doba, ta doba, katera je vsled svoje požrtvovalnosti in junaštva dvignila človeški rod visoko nad nižino vsakdanjih dni...«

Iz teh krasnih besedi torej vidimo, da ima vojna razstava svoje idealne namene. Idealno je tudi to, da pripade ves dobiček vojnim dobrodelnim namenom.

K. V.

veleposestnikov, in sicer predsednik Fran grof Thurn, podpredsednik baron Teuffenbach in veleposestnik Gino pl. Tacco, in ga prosili, naj prevzame častno predsedništvo. Grof Thurn je nagovoril namestnika in se spominjal hvaležno skrbnosti vlade in namestnikov za goriško prebivalstvo. Namestnik se je zahvalil in obljubil, da bo deželni podpiral na vso moč domoljubna zvezina stremeljenja. Glede Gorice same in dežele goriške je obljubil, da se bo deželni storilo vse, da zavzame dežela mesto v naši domovini, ki ji gre po odličnem patriotizmu, dokazanem v trdih dneh. Potem se je posvetoval z vsemi člani o sedanjih pereh vprašanih in o delavnosti v pomoč Goriški.

Namestnik v Pulju. Po konferenci z goriškimi odposlanci veleposestva se je namestnik odpeljal v Pulj, kjer nekaj časa ostane.

Iz ruskega ujetništva so se oglašili: Fr. Lokar, Anton Toplikar, Franc Pirjevic, Josip Ferjančič, Hen. Andlovic, Vidmar in Kavčič, vsi iz občine Sturije. Vsi navedeni so bili skupno ujeti dne 10. junija.

Beguncem iz Kronberga v znanje. Kronberški vikar Vinko Vodopivec se nahaja sedaj v Cerknici pri Rakeku na Notranjskem. Tje naj mu od sedaj naprej pošljejo svoje naslove.

Umrli je za domovino na bukovinski meji Ludovik Kovačič z Zg. Grete.

Zader. Radi izborne olivne letine, ki se obeta, v Dalmaciji ne bode sile za olje letos.

Umrli je v vojaški bolnišnici na Dunaju Aurel Jankovits iz Pulja.

Nezgode v Trstu. Šestletni Lucijan Benčič z Grate št. 23 je padel in se mo-

no pobil. — Pismonošo Ivana Stojkoviča je na cesti ugriznil pes, da je moral iskati zdravniške pomoči.

Zaplenjeno premoženje. Na temelju sklepa sodišča 5. armadnega poveljstva, je odredilo c. kr. dež. sodišče v Trstu, sedaj v Opatiji, da se zapleni premoženje dr. Dominika Marchesini, roj. v Gradežu, 60 let starega, neznanega bivališča, zaradi prestopka proti državni vojni oblasti. Iz istega vzroka je bilo zaplenjeno premoženje Gina Lazari, veleposestnika v Škodovaki in župana v Viscu, okraj Tržič.

Razpisuje se natečaj za štipendij 600 kron ustanove Nj. Prevzv. deželne glavarja grofa Franca Coronini-Cronberga, ustanovljene v spomin na 40letnico vladanja Njegovega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Pravico do tega štipendija imajo ubožni dijaki, ki so pristojni v kako občino poknežene grofovine Goriško-Gradišanske, ki z dobrim uspehom pohajajo avstrijsko visoko šolo (vseučilišče, tehniko ali zemljedeljsko visoko šolo). Prosilci naj predložijo svoje pravilno opremljene prošnje goriškemu deželnemu odboru (sedaj na Dunaju I., Parlament) do 1. novembra 1916.

Iz ruskega ujetništva. V Kijevu se nahajajo: praporščak Fran Ferluga z Opčin, kadet Alojzij Spanger s Proseka, kadetni aspiranti Joško Bergoč iz Prestranka, Marij Žetko iz Trsta, Alojzij Sadar iz Rocola in Karl Rustja iz Barkovelj, kadet Berto Vuković iz Gorice, poročnik Vladimir Goljevšček iz Trsta, kad. asp. Radović iz Nabrežine, enoletna prostovoljca Srebrnič iz Solkana in Stepančič iz Temnice, enoletni prostovoljec Vladimir Perše iz Ročinja in kad. aspiranta Filip Orel iz Šmarji in Šelj iz Ajdovščine.

sar Viljem bolgarskemu kralju: Pravkar sem izvedel, da so osvojile naše zvezne čete trdnjavo Tutrakan. Prirčno Ti čestitam na tem sijajnem dejanju orožja Tvojih vrlih vojakov; sovražnik lahko izprevidi, da se ne znamo samo braniti, marveč da ga znamo tudi v njegovi lastni deželi premagati. Bog pomagaj dalje! V zvestobi Tvoj Viljem.

Bolgarski vrhovni poveljnik Hindenburgu.

Berlin, 8. septembra. (K. u.) Wolff javlja:

Vrhovni poveljnik bolgarske armade Žekov je odgovoril na čestitko maršala Hindenburga povodom prve bolgarske zmage nad Rumuni: Načelniku generalnega štaba nemške armade na bojišču, gospodu maršalu pl. Hindenburgu: Ekscelexcelenca! Vaši ekscelexcelenca se zahvaljujem na čestitkah povodom prvih uspehov bolgarskih čet proti novim sovražnikom: Rumunom in Rusom. S tem dobrim začetkom dokazujejo bolgarske čete podpirane po nepremagljivih Nemcih, da rumunska armada ne more spremeniti položaja na vzhodni in na balkanski bojni črti. Istočasno z brzojavko Vaše ekscelexcelenca se je tudi poročalo, da so nemške in bolgarske čete po dva dni trajajočem naskoku vzele danes močno utrjeno točko Tutrakan. Trofej do 100 topov, približno 15.000 ujetnikov.

Žekov.

Opazka Wolffovega urada: Brzojavka je bila doposlana ob času, ko še ni bil pregledan ves plen.

Tutrakan premagali topovi.

Budimpešta, 7. septembra. Po poročilih došlih v Budimpešto glede na padec Tutrakana opozarjajo, da je zopet priborilo zmago topništvo. Rumunska armada je upala prvotno, da bo premagala Bolgare in Nemce že na predpolju trdnjave in jih prisilila, da se bodo morali umakniti; a ta up je šel kmalu po vodi, ker je pričel sovražnik obkoljevati in je prisilil rumunsko vzhodno in zahodno krilo, da sta se morala počasi umakati proti Tutrakanu. Predsinočnjem so pritisnili Bolgari že na tutrakanke utrdbe; sovražno topništvo je storilo, kar je moglo, a ni bilo kos vedno ljutejšemu navalu bolgarskih in nemških čet. Rumuni so nato poizkušali braniti utrdbe, ki so jih zadnje čase še bolj ojačili; a utrdba za utrdbo je padla, dasi so se Rumuni hrabro borili in poizkušali obupno odvrniti nesrečo. Kmalu se je pokazalo, da manjka Rumunom vsaka vojna izkušnja, ko so izgubili Rumuni prve utrdbe, so se kar v krdelih vdajali. Nesreča za Rumune je bila Donava, ki teče v več sto metrov široki strugi za trdnjavo. Naši topovi so namerili ogenj svojih težkih topov na reko; podrli so vse mostove; rumunskim četam ni bilo mogoče priti na drugi breg. Od treh strani obkoljeni, za hrbtom odrezani po reki od vsake zveze je morala rumunska armada tam položiti orožje.

Nad 25.000 ujetnikov v Tutrakanu.

Budimpešta, 8. septembra. Po najnovejših vesteh, ki so jih dobili angleški politični krogi, je bilo ujetih v Tutrakanu nad 25.000 Rumunov.

Rumuni izpraznili celo Novo Dobrudžo.

Sofija, 8. septembra. Bolgari so zasedli predvčerajšnjim Kavarno, Kaliakro in Balčik. Severno od Dobriča so napadle rusko-rumunske čete bolgarsko krdelo, obstoječe iz desetih bataljonov pehote in dveh eskadronov topničarjev. V ruski brigadi se je nahajal tudi rumunski 40. pešpolk. To je bil prvi spopad med Rusi in Bolgari. Bolgari, ki so dobili ojačenj, so pognali Ruse v beg in so jih zasledovali 10 km daleč.

Z osvojitvijo Tutrakana so priborili Bolgari vso Novo Dobrudžo. Predvčerajšnjim so zadele med Kurthunarjem in Koremanom nemško-bolgarske in rusko-rumunske čete v ljutem spopadu drug na drugega. Bolgari so ujeli 700 Rumunov. Razen tega so pokopali 600 rumunskih mrtličev.

Köln, 8. septembra. »Kölnische Zeitung« piše o bolgarski zmagi pri Tutrakanu: Gre za težke rumunske krvave izgube, ki zadevajo dve diviziji, po rumunskih predpisih broječi 14.000 mož. Uspeh pri Dobriču zavaruje bok krdelom, ki operirajo pri Tutrakanu in zavaruje v širjem smislu makedonsko fronto ter zvezo osrednjih držav s Carigradom. Tako so zdrobili pri različnih ofenzivah ententinih važen člen. Rusi so napredovali doslej po brezvodnem delu Dobrudže in šele na sedanjem bojnem območju bi bili našli bolj-ših možnosti v preskrbi, katere so pa izgubili s porazom. Bolgari so gospodarji obali do rta Kaliakera.

Curih, 8. septembra. Švicarski listi poročajo: Rumunske vojaške oblasti so ukazale, naj izrazijo mnogo krajev

v Dobrudži. Bolgarske prednje straže stoje že 25 km severno od Dobriča.

Bolgari zasedli mesta, ki so jih izgubili v bucareškem miru.

Budimpešta, 7. septembra. »Esti Ujszag« poroča: Bolgari so v glavnem zasedli vsa mesta, ki so jih morali odstopiti vsled bucareškega miru Rumuniji. Zveza med Tutrakanom in Silistrijo je prekinjena. Rumuni so bili večkrat premagani in so bežali. Tudi rumunskega zračnega brodograja ne spremlja sreča: v prvem zračnem boju je izgubilo eno rumunsko in tri francoska letala.

V Dobrudži zbrane najboljše čete sporazuma.

Berlin, 8. septembra. »8 Uhr-Blatt« javlja: General Ruski je izjavil, da so za boj v Dobrudži poslali najboljše ruske polke, katerim so prideli še posebne angleške, belgijske in francoske čete. Boj bo vroč in težak, ker je sovražnik še vedno mogočnejši, kakor se splošno v Rusiji sodi. Vsaj ena, če ne dve, zimski vojski bo potrebna.

50 km še do Bukarešte.

Berlin, 7. septembra. »Lokalanzeiger« piše pod nadpisom: »Ali se že prične sodba?«: Zapah, ki je zapiral pot v srce Rumunije, so razbili Nemci in Bolgari; še 50 km hoda ima zmagovalec do Bukarešte. Nemški zrakoplovi in letala so mrmrala svojo strašno mrtvašnico nad cestami nekdanje tako vselega mesta; v francoske uniforme oblečeni elegantni častniki posadke tutrakanke trdnjave potujejo mesto zmagovito v Sofijo, v vojno ujetništvo. Prapore zveznikov krasi v tej vojski toliko zmag, da ne precejujejo svojih uspehov. Vemo, da nas čaka še težko delo. Zmagoslavje in samo veličje Rumunov je danes že obledelo.

Iznenadeni Rumuni.

Stockholm, 8. septembra. Uradno poročilo rumunskega generalnega štaba o padcu Tutrakana kaže, da bodo morali preurediti ves bojni načrt. Rumunsko poročilo izvaja: Četudi imamo dva sovražnika: Avstrijo in Bolgarijo, ni mogoče, da bi izvajali istočasno na dveh straneh ofenzivo. Glavni sunek bomo zato namerili proti Avstriji, ob Donavi se bomo omejili na učinkujočo obrambo. Vojni načrt se je v dveh letih sijajno pripravil.

Rumuni izpraznjujejo mesta ob Donavi.

Budimpešta, 7. septembra. Po novih poročilih, došlih z rumunske meje, je rumunska vlada izpraznila večja mesta ob Donavi iz strahu pred c. in kr. monitorji. Izpraznili so Galac, Turnu, Marguelle, Zimuiceo in Gjurgjevo.

Rumuni praznijo Bukarešt.

Berlin, 7. septembra. Iz Petrograda se javlja: Radi zračnih napadov je prenesta rumunska vlada iz Bukarešte arzenal in arhive.

Švedi navdušeni vsled bolgarske zmage.

Stockholm, 8. septembra. Zmaga osrednjih velesil je tu naravnost elektrizirala. Brzina, s katero se zadržuje sovražnik, se smatra za novo znamenje, da Nemcev ne bodo premagali.

Dunajčani in padec Tutrakana.

Dunaj, 7. septembra. (Kor. ur.) Zupan dr. Weiskirchner je povodom velike zmage zveznih nemško-bolgarskih čet proti Rumunom odredil, naj okrase z zastavami vsa mestna poslopja in zavode.

Filipescu zahteva več ruskih čet.

Bern, 7. septembra. Filipescu je izjavil, da morajo Rusi poslati Rumunom 1 milijon mož na pomoč.

Sporazum se zanašal na izdajstvo Bolgarije.

Monakovo, 7. septembra. »Münchener Neueste Nachrichten« poročajo: Agenti sporazuma so poročali svojim ministrstvom, da namerava Bolgarija izskočiti iz četverozveze. Car Ferdinand da bo odstopil, kraljevič bo pa izpeljal rusofilsko politiko v Bolgariji pod pogojem, da ostane velik del srbske Makedonije bolgarski in da se dovoli meja Enos-Midia. Genadijev naj bi vstopil v vlado in kril prestop s svojo osebo. V Londonu in v Parizu so res verjeli tem poročilom; presenetila jih je zato navdušenost Bolgarov za vojsko proti Rumuniji; še bolj jih je pa presenetil izvrstno pripravljeni vpad Bolgarov v Dobrudžo.

Dimitrijeva pesimistična sodba o rumunskih operacijah.

V »Denju« piše Dimitrijev: Rumunija je ranljiva ob Donavi, ki tvori sicer resno oviro, a utrjeni njeni bregovi niso dovolj. Monitorji ne morejo zbrati, da bi sovražnik ne prekoračil reke. Tudi železniške zveze do Donave niso dobre. Vsako sovražno prebitje donavske črte postane

Prva kazen za rumunsko izdajstvo.

Rumunska obdonavska trdnjava Tutrakan padla. Dosedanji plen: Nad 21.000 ujetnikov med njimi 3 brigadirji in 400 častnikov, nad 100 topov.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. septembra. Veliki glavni stan:

Zmagovite nemške in bolgarske sile so z naskokom osvojile močno utrjeno trdnjavo Tutrakan.

Njih plen znaša po dosedanjih poročilih nad 20.000 ujetnikov, med njimi 2 generala in nad 400 drugih častnikov in nad 100 topov. Tudi krvave izgube Rumunov so bile težke.

Napade močnih ruskih sil na Dobrič smo odbili.

Berlin, 8. septembra. Veliki glavni stan:

Severno od Dobriča so odbile bolgarske in turške čete zopet močne rusko-rumunske sile.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 4. septembra. (K. u. — Zakasnelo.) Glavni stan javlja:

Macedonsko bojišče.

Poizkus sovražnikov v minuli noči, da bi napadel naše postojanke severno od Ostrovskega jezera, se je zrušil v našem ognju.

Pri Čajacih sta neki konjeniški in neki pehotni oddelek poizkušala prodirati proti Čifliku, a ju je izlaha vrgel naš ogenj; nekaj mrtvih sta pustila na bojišču.

V ostalih odsekih te bojne črte na obeh straneh slabše delovanje s topovi. Neka sovražna ladja je vrgla nekaj granat na Orfano.

Rumunsko bojišče.

Naše napredovanje v Dobrudži uspešno napreduje.

Krdela, ki so prodirala z zahoda in z juga proti Tutrakanu, so napadla rumunske čete in jih vrgla za utrjeno črto ob cesti; ujetih je približno 100 neranjenih vojakov.

Vojna skupina, ki operira proti Silistriji, je porazila sovražnika severno od Chaskoi in je prerezala brzogajne zveze med Tutrakanom in Silistrijo in med Silistrijo in Dobričem; zaplenili smo 11 zabojev streliva, ki jih je popustil sovražnik po svojem porazu med umikanjem proti Silistriji.

Čete, ki so vzele 2. septembra Kurtbunar, so se včeraj bojevale 6 ur pri Kocičarju z močnimi sovražnimi oddelki, katere so porazile in razkropile. Sovražnik je popustil na bojišču nad 600 mrtličev, med njimi 4 častnike, in veliko opreme. V tem boju smo ujeli enega štabnega častnika, 9 subalternih častnikov in 700 neranjenih vojakov.

Oddelki, ki napredujejo proti Dobriču, so premagali sovražnika pri vasi Baladza in ga vrgli proti severovzhodu. V Baladzi, kraj je gorel, ko smo vkorakali vanj, smo našli trupla približno 50 žen in otrok, ki so jih razmesarili vojak rumunskega pešpolka št. 50 ob svojem umikanju.

Čete, ki korakajo proti Balčiku, so zasedle sinoči kraja Teke in Momčil, 5 km zahodno od mesta Balčik.

Sofija, 5. septembra. (K. u. — Zakasnelo.)

Na macedonski bojni črti se položaj ni izpremenil. Malo je delovalo topništvo na obeh straneh in bili so se mali boji patrolji na celi bojni črti.

Na rumunski bojni črti so se tiste čete, ki korakajo proti utrjenemu mestu Tutrakan, približale utrdbam mesta in so zasedle višine zahodno od vasi Starimil, zahodno od Daidira in zahodno od vasi Biskoja. Izlaha smo odbili izpad sovražnika v smeri Daidirja.

Prednje straže tistih čet, ki napredujejo proti Silistriji, so dosegle črto Kabakli-Čataldža-Aflatar-Alibak in smo zato osamili obe mostišči Tutrakan in Silistrija.

S srečnim bojem so zasedle naše čete mesto Dobrič, dalje Halčik, Kavarno in Kaliakro, kjer jih je sprejelo prebivalstvo s takim navdušenjem, da ga ni mogoče opisati.

Na donavski bojni črti je mirno, le proti Kladovu obstreljuje naše topništvo železniško progo in kolodvor Turn Severin in zabranjuje sestavljanje vlakov. Pri Tekiji streljajo na krilo sovražnih strelskih jarkov in na zahodno črto sovražnika, ki je zasedel Oršovo. Pri vasi Cruja je potopil ogenj naših topov tri rumunske ladje, veliko jih je pa poškodoval.

Sofija, 7. septembra. (Kor. ur.) Včeraj popoldne dne 6. septembra, ob 2. uri 30 minut je po ljutem boju padla nam v roke na drugi obrambni črti južno od mesta Tutrakan mostišču podobna tutrakanška trdnjava. Ujeli smo 34., 35., 36., 40., 74., 79., 80 in 84. pešpolk, dva bataljona orožniškega polka, 5. havbični in 3. težki topniški polk. Zaplenili smo vso trdnjavo artiljerijo in veliko streliva, pušk, strojnih pušk in drugo vojno blago. Natančno število ujetnikov se bo šele dognalo. Dozdaj smo našli: 400 častnikov, med njimi trije brigadni poveljniki, na plehu dve zastavi in nad 100 modernih topov; med njimi sta tudi tisti dve bateriji, ki sta bili ukradeni leta 1913, pri mestu Ferdinand. Izgube Rumunov na mrtvih in ranjenih so velikanske. Veliko rumunskih vojakov je utonilo med divjim begom čez Donavo.

× × ×

Tutrakan, ki je do bucareškega miru bil bolgarski, so od takrat Rumuni močno utrdili. Da je rumunsko vojno vodstvo polagalo na to točko veliko važnost, je umevno vsled njenega velikanskega pomena za ofenzivo ali defenzivo. Rumunom je moralo biti na tem, da si v bližini bolgarske meje zagotove prehod čez Donavo z utrjenim območjem na južnem bregu reke. Obdonavske utrdbe tvorijo operativno glavno podlago v slučaju bolgarsko-rumunske vojske.

Cesar Viljem bolgarskemu vladarju.

Berlin, 7. septembra. Wolff javlja: Ob osvojitvi Tutrakana je brzojavil ce-

lahko strategično usodno, posebno pa še zdaj, ko je osredotočila Rumunija svoje sile na severozahodni meji. Če bo sovražnik ogrozil Bukarešto, bo uničen z enim udarcem vojni načrt; to je mogoče, posebno če bodo Turki pomagali.

En bolgarski vojak za deset rumunskih. Frankobrod ob Meni, 7. septembra. »Frankf. Ztg.« poroča iz Sofije: Med boji pri Tutrakani so ležali Rumuni v paniki. Na zmagi gre velika zasluga bolgarski konjenici. Pokazalo se je že po prvih uspehih, da velja en bolgarski vojak za deset rumunskih. Bolgari, da se masnujejo nad Rumuni, se bore liki tigri.

Bolgari tudi pri Solunu napredujejo. Lugano, 7. septembra. »Tribuna« javlja iz Aten: Bolgari so napadli z močnimi silami Košani in Djeguni in zasedli kraje Dior, Knuf, Bakani in Amporit, katere so bili prej izpraznili Grki. Razvili so se težki boji.

Rotterdam, 7. septemb. »Daily Chronicle« pravi: Dasi so vkorakali Bolgari v Dobrudžo, ni njih pritisk na armado sporazuma do zdaj nič odnehal.

Proti Sarraillu. Bern, 8. septembra. (K. u.) Herve piše z ozirom na vojaški položaj na Balkanu v »Victoire«: Javno mnenje na Francoskem zadnje dni zelo obsoja Sarrailla, ki stoji s 450.000 vojakov proti 250.000 Nemcem in Bolgarom. Kritika gre tako daleč, da se stranke na levi vprašujejo, če ne spletari vlada. Herve sodi, da se dela Sarraillu krivica, če se predčasno trdi, da ni kos svoji nalogi, posebno še ker ni o moči obeh strank nič natančnega znano. Bolgari niso tako na slabem, kakor se je sodilo prvotno. Rusi bodo morali poslati stotisoče in stotisoče mož proti Bolgarom, če jih bodo hoteli premagati.

Genf, 8. septembra. »Journal de Geneve« poroča, da bo najbrže general Sarraill odstavljen, ker dela odločno na to, da bi postala Grška ljudovlada pod Venizelosom, dasi Rusija najodločneje nasprotuje. Sarraillu bode najbrže sledil general Foche.

Polkovnik Christopolus v Kavali? Rotterdam, 8. septembra. (Reuter.) Grškemu polkovniku Christopolusu se je baje posrečilo, da je prišel s sereško posadko v Kavalo in da je zasedel dve utrdbi.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. septembra. Uradno se razglasa:

Bojna črta proti Rumuniji.

Pri Olah-Toplici smo naše čete, da se izognejo grozeči obkolitvi, vzeli nazaj na višine zahodno od kraja. Sicer pri neizpremenjenem položaju nobenih posebnih dogodkov.

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

Večkrat zelo silni napadi, ki jih je naperil sovražnik včeraj proti naši karpatski bojni črti, so bili deloma po ljutem pobližnjem boju, deloma s protinapadi z velikimi izgubami za sovražnika odbiti. Jugozahodno od Fundul-Moldave smo vzeli z lastnim napadom neko utrjeno oporišče. Pri tem smo ugrabili 88 ujetnikov.

Med Zloto Lipo in Dajestrom smo zasedli z ozirom na včeraj javljene boje pripravljeno postojanko. Vzhodno in jugozahodno od Brzezanov niso dosegli sovražni napadi nobenih uspehov.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri armadi generalnega polkovnika Böhm-Ermollija je naš ogenj izjalovil osamljene napadalne poskuse sovražnika.

Na ostali bojni črti zmerni topniški ogenj na obeh straneh.

Dunaj, 8. septembra. Uradno:

Bojna črta proti Rumuniji.

Na obeh straneh ceste Petroseny-Hatszeg se bijejo od včeraj naprej boji. Zahodno od Csik-Czereda smo umaknili čete pred premočnimi sovražnimi napadi na gorovje Hargita.

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

V Karpatih in v vzhodni Galiciji se nadaljujejo ljuti boji z nezmanjšano besnostjo, ki se posebno vzhodno od Haliča blijejo z veliko besnostjo. Tam je sovražnik trikrat ponovil svoje brezuspešne navale. Vse postojanke so v naši posesti.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Položaj se ni izpremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

Nobenih posebnih dogodkov.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Vzhodno in jugovzhodno od Brzezanov so bili ruski napadi brezuspešni. Med Zloto Lipo in Dajestrom smo z ozirom na včeraj sporočene boje zavzeli pripravljeno postojanko v ozadju, kamor so tekom dneva došle zadnje čete.

V Karpatih smo južno od Zielone, večkrat ob Babi Ludovi, zahodno od doline pri Kirilibabi odbili ruske napade; na obeh straneh Deraavatre pa rusko-rumunske napade.

Berlin, 8. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Nič novega.

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

Pri Zloto Lipo južnovzhodno od Brzezanov in pri Najarovki se je izjalovilo več ruskih napadov z znatnimi izgubami za Rusje. V Karpatih so uspela nemška podjetja južnozahodno od Zielone in zahodno od Šipota. Močne napade sovražnika smo odbili južnozahodno od Šipota.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Letalni napadi na Vzhodnem morju.

Berlin, 8. septembra. (K. u.) Wolff poroča:

Naša mornariška letala so napadla pred Arensburgom na Oseelu z bombami sovražne morske sile. Enega sovražnega letalca smo prisilili pri Zerolu, da se je moral spustiti na tla.

Ponoči od 6. na 7. t. m. je en naš mornariški zrakoplov metel bombe na rusko letalno postajo Ranz v Riškem zalivu z dobrim uspehom.

Ruska topničarka je obstreljevala 7. t. m. severno kurosko obal brez vsakega uspeha. Zasledovala so jo morska letala in jo napadala z bombami.

Naše morske sile so isti dan zaplenile nizozemski parnik »Niobe«, ker je vozil prepovedano blago.

Rusko uradno poročilo.

6. septembra.

Zahodno bojišče.

V Galiciji pri spodnji Horodenki, pritoku Dnjestra, so osvojile naše čete utrjeno sovražno postojanko in so vrgle sovražnika proti severozahodu. Ujeli smo tam dozdaj 4500 mož, med njimi 2000 Nemcev. V spodnjih Karpatih prodiramo. Naše čete so vzele vrsto višin in so odbile ponovne sovražne protinapade.

Balkanska bojna črta.

Nemške in bolgarske čete napadajo rumunske sile pri Tutrakani.

Rumunsko uradno poročilo.

4. septembra. Severna in severnovzhodna bojna črta: Na celi bojni črti ni bilo spopadov. Odbili smo dva sovražna napada pri Merizorju (10 km zahodno od Petroseny). V Sepsi-Szent-György smo zaplenili nad 500 vojakov, ki so bili naloženi z živili, s krmili in en lazaret. V zgornji Maroški dolini so se posluževale sovražne čete dum-dum krogel (?). Ujeli smo 7 častnikov in 620 mož. Na južni bojni črti so napadle premočne sovražne čete mostišče Tutrakani; naskočile so desetkrat; vse naskoke smo odbili.

5. septembra ob 7. uri zjutraj. Severna in severnozahodna bojna črta: Lahke praske. Ob zavzetju gore Jaros teto (6 km vzhodno od Csik-Szent-Martona) so naše čete, ki napredujejo v dolini Uz, zaplenile 16 zabojev streliva z dum-dum krogli. Južna bojna črta: Odbili smo napade sovražnika na Tutrakani. Sila sovražnih napadov ponehava; vidi se, da je sovražnik utrjen.

Sovražnik je obstreljeval kraje Istazu, Bechet, Kalafat in Gruia (vsi navedeni kraji leže ob Donavi). Naše baterije so prisilile sovražne monitorje, ki so poizkušali izpasti iz prekopa med otokom Persin (zahodno od Sistova) in bolgarskim bregom, da so se morali umakniti v varstvo otoka.

Zračna vojska: Sovražna letala so metala bombe na mesto Bukarešt; poškodovane so štiri hiše, ranjena sta dva moža in ena žena; dalje na Piatra Neantz, kjer so bile hiše nekoliko poškodovane.

Rusi nezadovoljni z »brezpomembno« Rumunijo.

Kodanj, 7. septembra. Poročevalci petrograjskih listov poročajo, da se izredno hitro množi sovražni odpor na celi sedmograški bojni črti. »Reče« pravi, da je postala cela rumunska ofenziva radi nemško

bolgarske ofenzive v Dobrudži brez vsakega pomena.

Rusija se pripravlja na vojsko spomladi.

London, 7. septembra. (K. u.) Rusija je naročila 19.200.000 vatlov sukna za bodočo spomlad.

Francoski letalci v Rumuniji.

Curih, 8. septembra. Švicarski listi poročajo iz Londona: Francoske letalce, ki so dozdaj služili v ruski armadi, so prideli zdaj rumunski armadi, da izurijo v letanju rumunske letalce. Zračno službo v Bukarešti in v Konstanci preskrbujejo francoski in rumunski letalci.

Prvi rumunski seznam izgub.

navaja imena 7 častnikov in 707 mož, ki so mrtvi in 7 častnikov in 4502 moža, ki sta ranjena.

Zvižaje Bratianua.

Bern, 8. septembra. (K. u.) Iz Bukarešte se poroča listu »Petit Parisien« o diplomatskih razmerah v rumunski prestolnici pred izbruhom vojske: Vsakemu razgovoru rumunske vlade z zastopniki sporazuma je takoj sledil sprejem zastopnikov osrednjih velesil. Medtem ko so o pogajanjih s poslaniki sporazuma molčali, se je takoj vedelo, kaj se je razpravljalo z zastopniki osrednjih velesil. Ko je bilo že vse podpisano in ko je bil že določen dan, ko se prične vojska, je Bratianu s posebno zvižajo snoval študijske komisije za Nemčijo in je dopustil, da je odpotoval predsednik senata neposvarjen v Nemčijo v toplice. Vse so odredili raj, Bratianu in vojni minister. Kronske svet so le zato sklicali, da so jim naznanili sklep vlade, ki so ga tako skrivali, da je bil kronski svet popolnoma presenečen. Le Carp je protestiral in zagotovil kralju, da bo napoved vojske dan nesreče za Rumunijo. Zvečer so že rumunske čete prekoračile mejo.

Brat rumunskega kralja se odpoveduje rumunskim častnim mestom.

Berlin, 7. septembra. (K. u.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča: Knez Hohenzollern se je z ozirom na nastop Rumunije v vojsko na strani sovražnika odpovedal dednemu šefu rumunskega 3. pešpolka Dimbovica št. 22.

Zavarovalni monopol v Rusiji. — Posojilo Rusije v Japonski.

Kodanj, 8. septembra. (K. u.) »Berlingske Tidende« poroča iz Petrograda, da nameravajo v Rusiji uvesti zavarovalni monopol in da bo najela Rusija na Japonskem 70 milijonov jenov proti 6% obrestovanju.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. septembra. Uradno se razglasa:

Na Goriškem je obstreljevala naše topništvo prehode čez Sočo, sovražnik je pa obstreljeval naše postojanke pri Lokvici in več krajev v Vipavski dolini.

Na suganski bojni črti smo popolnoma odbili italijanske oddelke, ki so med močnim ognjem napredovali proti Civaronu.

Dunaj, 8. septembra. Uradno:

Pod trajnim ognjem topov sta se nahajala na primorski bojni črti gora sv. Gabrijele in prelaz Dol; na tirolski bojni črti pa naše postojanke južno od dolin Travignolo in Fleims. Vzhodno od Vai Morbia so ujeli naše čete ob posrečeni podjetju 55 mož. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Laško uradno poročilo.

8. septembra. Na tridentinskem bojišču kakor ponavadi delovanje s topovi: Sovražnik je posebno obstreljeval naše postojanke na Civaronski gori, v Suganski dolini in na Cauriclu v Fleimski dolini. Pri izviru Feliziona (zgornji del doline Boite) so zasedli ponoči na 3. septembra oddelki pohote in alpinov z drzno izvedeno presenetbo več obvladajočih višin na Punta del Forame. Sovražnik je izgubil 20 ujetnikov. Popolnoma smo odbili sovražni protinapad. Naš ogenj je popolnoma uničil eno sovražno stotnijo. V zgornjih dolinah But in Chiarzo je obstreljevalo sovražno topništvo bivališča, kar je zahtevalo več žrtv med civilisti. V neki vojni bolnišnici so bili ubiti trije vojaki. Naše topništvo je obstreljevalo tabore pri Kottlach (Ziljska dolina) in povzročilo velike požare.

Ob srednji Soči in na Krasu neprekinjeni boj s topovi.

Sovražni letalci so metali bombe na kraje Muranske lagune (3. septembra zvečer), na Ločnik, Zdravščino in na Gorico (4. septembra). V Gorici so uničili streho cerkve sv. Ivana. Skupina morskimi letal je vrgla ponoči na 5. september 20 bomb na Benetke: škoda ni velika.

6. septembra: Slabo vreme na celnem bojišču. Na gorah je prvič snežilo. Sovražnik se je omejeval včeraj na ogenj s topovi, krepko smo mu odgovarjali. V zgornjem delu doline Felizo (Bale) so razširile naše čete svojo posest na zahodnem delu Punta del Forane.

Na bojišču pred Gorico.

Goriško, dne 7. septembra 1916.

Na Goriškem vlada v splošnem, ako izvzamemo nekaj hujših nočnih kanonad, tudi dalje zadnje čase mir. Pač pa je opaziti, da se pripravljajo Italijani na nov splošni napad. V ponedeljek so trosili laški aeroplani listke, kjer so napovedovali za 4. t. m. veliko ofenzivo in so pozivali civilno prebivalstvo, naj se izseli. No, napovedane laške ofenzive ta dan ni bilo. Laški letalci dalje obmetujejo z bombami naše kraje, toda ne več tako gosto kot v prvih dneh. V nedeljo zvečer je laški letalec skušal vreči tri bombe na bolnišnico R. K. v Oseku, toda ni je zadel. Bombe so padle med koruzo in niso napravile škode, ker tudi niso eksplodirale. Tudi naši letalci se živahno gibljejo. V ponedeljek je bombardirala skupina naših letal laške postojanke od Gorice do Trizice z dobrim uspehom. Zadeto je bilo neko laško municijsko skladišče. En laški letalec je bil v zračnem boju sestreljen. Letala so se vrnila nepoškodovana.

Zadnji letalni napad na Benetke.

Basel, 8. septembra. (Agenzia Stefani.) Med napadom letalcev na Benetke 4. septembra je padla ena bomba poleg cerkve sv. Marka, druga pa pred angleško bolnišnico. Škode ni, ubit ali ranjen ni nihče.

Izpraznitev Benetk.

Curih, 8. septembra. »Tagesanzeiger« poroča iz Milana: Ministrski svet v Rimu je 5. t. m. imenoval civilnega poveljnika z izrednimi pooblastili za Benetke, ki so vsled napadov letalcev veliko trpele in se peča z vprašanjem, če ne kaže izprazniti mesta, ker prebivalci in zakladi umetnin veliko trpe.

Izgube italijanskih častnikov.

Dunaj, 8. septembra. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana: Po zaslugi poročila so izgubili Italijani od 1. do 31. avgusta 2 generala, 8 polkovnikov in podpolkovnikov, 7 majorjev, 40 stotnikov, 33 nadporočnikov in 157 poročnikov.

Italijanov v Nemčiji

ne bodo internirali, kakor javlja Wolffov urad.

Napad na Giolitija.

Milan, 7. septembra. »Popolo d'Italia« poroča iz Turina, da je neki revolucionar v Turinu na cesti napadel Giolitija in ga opsoval.

Pred Valono.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 8. septembra. Uradno. Slabočnejše sovražne oddelke, ki so prekoračili Vojušo, so lastni varnostni oddelki vrgli na južni breg.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo z Balkana.

6. septembra. Krdele, ki so ga postavljali oddelki vseh treh orožij, je 4. septembra zopet poizvedovalo čez Vojušo severno od Valone. Z mostišča Cift Drizit so vzele naše čete z naskokom in zasedle sovražne črte med Samarom in Frakutu; skupina letal je pa medtem obstreljevala Fieri, kjer se nahaja neko sovražno poveljstvo. Popolnoma so se vrnile naše čete, ne da bi jih motili, nazaj na levi breg, kamor so privedle tudi nekaj ujetnikov. Neko letno letalo vrste Farman se ni vrnilo.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. septembra. Veliki glavni stan:

Bitka ob Somme se nadaljuje na celi bojni črti.

Angleži so napadali posebno trdovratno pri Ginchiju, a smo jih vselej odbili.

Francozi so zopet na celi napadalni črti južno od Somme naskočili, severni del se je brez izjeme zrušil pred našimi črtami. V odseku Berni-Demecourt in na obeh straneh Chauinesa smo začeli uspehe s bitrim protisunkom sovražniku zopet iztrgali. V Vermando-villerju se je napadalec ustavil.

Vzhodno od Meze smo odbili ponovno francoske napade proti utrdbi Thiaucourt.

Berlin, 8. septembra. Veliki glavni stan:

Ob Somme severno od reke trajno zelo deluje topništvo. Južno od reke so popoldne iznova vzplameli boji pehote; napadalca smo odbili z največjimi izgubami zanj. Zahodno od Berny so mu ostali posamezni deli jarkov. Desno od reke Moze se je v predvečernih bojih, kakor se je poročalo naknadno, severovzhodno od utrdb Souville izgubilo na prostoru. Ljudi topniški ogenj na obeh straneh traja dalje.

Položaj ob Somme ugoden.

Frankobrod ob Meni, 7. sept. Položaj ob Somme je bolj ugoden, kakor se je sodelo po prvih vestih. Kraj Chilly so sicer vzeli Francozi, a Nemci so zato zopet pridobili vse svoje stare postojanke pri Vermandovillers. Sovražnika so tudi prepodili iz grajskega parka pri Denicourt in zopet osvojili jarke pri Barleux. Sovražnik ni dobil nobenega rabljivega topa.

Zadnji napori Francozov.

Genf, 8. septembra. V Švico došli francoski listi soglasno poročajo, da hoče angleško-francosko vojno vodstvo ob Somme sedaj za vsako ceno izsiliti odločitev.

»Matin« piše: »Prebiti moramo sovražno črto.« — Po »Petit Journalu« se je novi zimski vojski mogoče še izogniti, če bi se zavezniki Francije prav tako junaško borili kakor francoska armada. — Z bojišča došlo poročilo lista »Echo de Paris« konča tako-le: »Mi vržemo vse svoje rezerve v boj, da bi se še letos končalo trpljenje francoskega ljudstva.«

Hindenburg na zahodnem bojišču.

Iz nemškega velikega glavnega stana poročajo:

Poizkusni ogenj ob Sommi se je obnesel sijajno. Višek rabljenih, porabljenih in razsanih človeških in strojnih moči sovražnikovih jim je v štiridnevnih naskokih sicer prinesel nekaj dobička na prostoru, ki ga je mogoče opaziti pa le na zemljevidih velikega merila.

Francoska požrtvovalnost, ki je na levem krilu prevzela zopet nov oddelek fronte, ni dosegla navzile ogromnim porabljenim močem skoro ničesar. Nasprotniki so pridri naposled v Givinchy, a zagnal jih je protisunek in poslednji poizkus, da bi napredovali, se je izjalovil v zapiralnem ognju. Takisto je bilo pri Combles, kjer je nemško topništvo samo vršilo delo. Mnogi francoski napadi, posebno proti Barleux in nižje na jugu pri Chilly, so le na južnem krilu pri Vermandovillersu dosegli nekaj ozemlja. Okrog Chaulnes so bili zelo težki boji; tam smo ujeli pri protinapadu 300 mož.

Eno najtežjih obremenjenj nemške fronte je prebilo, kot vedno, z uspehom poizkušnja. Maršal Hindenburg, ki je bil došel na zahodno fronto, bo čul neposredno ugodne novice. Izgleda izborna. Sprejeli so ga navdušeno.

Razna poročila.

Kardinal Gasparri odstopi?

Curij, 8. septembra. Švicarska brzojavna agentura poroča iz vatikanskih krogov, da bo kmalu odstopil kardinal državni tajnik Gasparri. Njegovi baje trdovratni poizkusi za obnovitev diplomatskih vezi s Francijo menda niso uspeli.

Internirana kraljica.

Po laških poročilih je baje hči princa Viljema Hohenzollerskega, so-proga bivšega kralja portugalskega Manuela internirana na Angleškem. Njen mož se pa zabava po svoji stari navadi z vlačugami.

Turki proti Teheranu.

Kodanj, 8. septembra. »Ruskoe Slovo« poroča, da prodira močna turška armada pod poveljstvom Halila vedno dalje v notranjost Perzije. Čete so le še 280 vrst od Teherana.

Turški zunanji minister v Berlinu.

Berlin, 8. septembra. Turški zunanji minister Halil bej se je pripeljal sinoči z balkanskim vlakom v Berlin na posvet z vodilnimi nemškimi državniki.

Dnevne novice.

Visoko odlikovanje. V priznanje izredno požrtvovalnega delovanja v vojskine namene je bil te dni odlikovan vlč. g. Jožef Potokar, župnik v Tržiču, z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje. Imenovan je prvi duhovnik na Kranjskem, ki je prejel to odliko. Komur je znano njegovo neumorno delovanje za časa vojske v različne vojskine namene, ta tudi ve, kako zaslužno

je bilo to odlikovanje. K odlikovanju iskreno čestitamo!

Konzistorij. Preko Haaga poročajo, da bo v novembru konzistorij, o katerem bo sv. oče govoril o vojni.

Deželni predsednik grof Atems v Kranju. V četrtek je prišel z vlakom novi g. deželni predsednik v Kranju. Na kolodvoru so ga pozdravili gg. okrajni glavar Schitnik, dekan Koblar, župan Pollak. Mesto je bilo v zastavah. V poslopju c. kr. okr. glavarstva so mu bili predstavljeni zastopniki vseh c. kr. uradov in razna druga odposlanstva kakor vojaško poveljstvo, tovarnarji iz Kranja in Tržiča, požarna bramba i. dr. G. deželni predsednik je obiskal gimnazijo, vojaško bolnico v njej, sirotišnico, kjer se je dalj časa pomudil, mestno župno cerkev, g. dekana. Po teh obiskih je bila sprejeta duhovščina. Navzočih je bilo 23 gg. duhovnikov. V imenu duhovščine staroške iz Kranjskega dekana je pozdravil g. dekan Koblar novega g. deželnega predsednika kot zastopnika presvitega cesarja, kateremu je izrazil neomejeno zvestobo in udanost duhovnikov. Ob enem je g. dekan izrazil upanje, da bo g. dež. predsednik pravičen verskim in cerkvenim zadevam. G. predsednik se je zahvalil za pozdrav in na to nagovoril vsakega izmed gg. duhovnikov. Za duhovščino se je vršil sprejem županov. V imenu teh je nagovoril g. grofa mestni župan škofjeloški g. J. Hafner. Slednji je c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Simon predstavil učiteljsko. Novi g. deželni predsednik govori lepo slovesščino in je na vse navzoče s svojim prijaznim nastopom napravil najboljši vtis.

Nemški Schulverein je imel včeraj na Dunaju svojo skupščino. Predsednik dr. Gross je pobijal mnenje, češ da »Schulverein« po vojni ne bo več potreben. Čeprav Nemci lahko z gotovostjo računajo, da bodo po vojni dobili, kar jim gre, bo društvo imelo še večje naloge vsled narodnega premikanja in silovitega naskoka nasprotnikov. Lani je društvo imelo dohodkov 1.175.685 K.

Novi praški nadškof. Dne 7. t. m. je dospela v Brno papeževa bula o imenovanju brnskega škofa grofa Huyna za praškega nadškofa.

Duhovne vaje za vč. gg. duhovnike pri oo. jezuitih v Ljubljani bodo meseca septembra dvakrat; začetek 11. in 25. septembra, zvečer ob šestih. Gospodje, ki se jih nameravajo udeležiti, naj to blagohotno prej naznanijo.

Vlč. g. dr. Matija Slavič je imenovan za stalnega profesorja na mariborskem bogoslovnem učilišču.

Duhovniške vesti s štajerskega. Vlč. g. Andrej Fišer, župnik v Ribnici, je imenovan za dekanijskega upravitelja vuze-niške dekanije. — Novomašnik č. g. H. Škorc je nastavljen kot kaplan v Ribnici na Pohorju. — Č. g. vojni kurat Jan. Golec je prestavljen iz mariborske bolnišnice v vojaški ortopedični zavod na Slatini, ker se ranjena roka ni dobra.

Duhovniške vesti s Koroškega. Prestavljen je vlč. gosp. kaplan Val. Brandstätter iz Borovlj v Pliherk, v Borovlje pa pride vlč. g. Anton Oblak.

Slovenska božja služba v Gradcu. Prihodno nedeljo, dne 10. t. m., ob pol 5. uri popoldne se vrši zopet slovenska pobožnost za begunce-Slovence in tudi tukaj bivačje službe s slovensko pridigo in pa s slovenimi litanijami ot v osmini praznika Marijinega rojstva. Seveda kakor vedno, tudi sedaj v cerkvi usmiljenih bratov. Slovenci! Marijini otroci, Božu, domovini in cesarju vdani, pridite v obilnejšem številu še, kakor do sedaj, in glasno odgovarjate in pevaje pokazimo, da ljubimo Presv. Srce Jezusa in Marijo. Molimo druga za drugega v teh resnih časih!

Brezmesni dnevi na Kranjskem. Kranjska deželna vlada je vsled ministrskega ukaza odredila: Prodaja mesa, surovega ali pripravljene (kuhanega, pečene, prekajenega, nasoljenega itd.), oddaja mesa in jedil, ki so docela ali deloma iz mesa, je vobče prepovedana v ponedeljek, sredo in petek vsakega tedna, vendar je v sredo dovoljena prodaja in oddaja ovčjega mesa. Z enako izjemo se tudi v zasebnih gospodarstvih (gospodinjstvih) ob spredaj navedenih dnevih ne smejo uživati meso in jedila, ki so docela ali deloma iz mesa. Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve. C. kr. deželni predsednik: Henrik

Začetek šolskega leta 1916/17 na novomeški gimnaziji. Novi učenci za prvi razred se bodo vpisovali v nedeljo 17. septembra od 10. do 12. ure popoldne. Vsprejemni izpiti se bodo vršili v ponedeljek 18. septembra od 8. do 12. ure popoldne. Vpisovanje učencev v II. do VIII. razred se bo vršilo v torek 19. septembra od 9. do 12. ure popoldne in sicer v V. do VIII. razred od 9. do 12. ure, v II. do IV. razred od 10. do 12. ure. Druge podrobnosti se bodo izvede-

le pri vpisovanju. Zlasti bo treba pri izbiranju stanovanj za dijake velike previdnosti.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se bodo vpisovali učenci v I. razred 15. septembra od 9. do 12. ure popoldne v mestni zasilni bolnici na Pungratu v prtiličju na levi. Vzporedne skušnje se bodo vršile v soboto dne 16. septembra od 9. ure naprej. N. n. o. vstopajočim učencem I.—VIII. razreda ter onim, ki imajo ponavljalne, dodatne ali še enkratne izkušnje, se je oglasiti 16. septembra od 8. do 12. ure, drugim učencem, ki so obiskovali v zadnjem polletju tukajšnji zavod pa dne 18. septembra od 8. do 12. ure. — Šolsko leto se prične v torek dne 19. septembra s slovesno sv. mašo in »Veni sancte«, ki se bo služila ob osmih v rožnovenski cerkvi.

Na c. kr. drž. višji realki v Idriji se prične šolsko leto 1916—1917 dne 19. septembra med 9. in 10. uro popoldne pri ravateljstvu. V ostale razrede se bodo sprejemali učenci dne 18. septembra. Pripravljalni razred ne obstoji več na tukajšnjem zavodu. Ponavljalne ter sprejemne izkušnje v vse razrede se vrše dne 16. septembra od 8. ure naprej.

Slov. katol. del. društvo na Jesenicah je priredilo dne 27. avgusta 1916 v proslavo rojstnega dne presvetelega cesarja vrtno veselico s pomočjo društvene godbe in pevskega zbora. Prireditelj je nad vse pričakovanje dobro izpadla. Četudi se je prireditve udeležilo le prosto ljudstvo, vendar znaša čisti dobiček lepo vsoto 513 K. Imenovana vsota je odposlana deželniemu odboru za oslepele vojake in za vdove in sirote v svetovni vojni padlih vojakov. Bog plačaj vsem sodelovalcem stotero!

Imenovanje. C. kr. deželni predsednik vojvodine Kranjske je imenoval c. kr. dež. vlad. koncept. prakt. dr. Karola Tekavčič, pridelnega c. kr. okraj. glavarstvu v Kranju, za c. kr. dež. vladnega koncipista.

Iz ljudskošolske službe. C. kr. okrajni šolski svet v Postojni je namesto k vojakom odislih nadučiteljev Josipa Dolgan v Studenem in Maksu Kalan v Nadjem selu imenoval učiteljico Marijo Dolgan-Carli za prov. voditeljico dvorazredne ljudske šole v Studenem in učiteljico Marijo Pleško za prov. voditeljico dvorazredne ljudske šole v Nadjem selu.

Iz ruskega ujetništva se je oglasil kadet v rezervi Franjo Sedej, doma iz Idrije.

Brzjavne za vojne ujetnike v Rusiji so do nadaljnjih odred nedovoljene.

Avstrijska trgovska propaganda med ruskimi ujetniki v Avstriji. »Pesti Hirlap« poroča, da avstrijsko trgovsko ministrstvo izdaja poseben list v ruskem jeziku, v katerem že sedaj propagira trgovske zveze, ki se bodo po vojni razvile med Avstrijo in Rusijo. Med ruskimi ujetniki je dosti trgovcev in obrtnikov, ki na ta način spoznavajo naše gošpodarsko življenje. Madžarski list priporoča, da naj tudi ogrska vlada izdaja tak list.

Smrtna kosa. Umrl je g. Karl Korošetz, c. kr. sodni nadoficijal v p. Truplo so prepeljali v Kočevje. — Umrl je g. France Mulej posestnik in bivši obč. odbornik v Radovljici. — Umrl je naslovni stražmojster pri Sv. Tomažu pri Ormožu g. Franc Senekovič. — V St. Petru pri Mariboru je umrla posestnica Jožefa Muršec roj. Lorber.

Za poveljnika hrv.-slavonskega orožništva je imenovan polkovnik Ivan Schwarz.

Ljubljanske novice.

Ij Klub občinskih svetovalcev S. L. S. je poslal danes g. županu dr. Tavčarju naslednje pismo: Blagorodni gospod župan! Zadnji čas se opaža, da je nujno treba razdelitev nekaterih živih drugače urediti. Prebivalstvo dobiva karte za moko, ne dobi pa toliko moke, kolikor jo je predpisane. Nekateri prodajalci pravijo, da jim je moke zmanjkalo in tako mora veliko število gospodinj oditi brez predpisane moke, dasi imajo karte. Ker smo prepričani, da mestna aprovizacija oddaja toliko moke, kolikor jo je po kartah določila, se mora tu nekaj na škodo celokupnega prebivalstva goditi, kar je treba temeljito dognati in kaznovati, eventualno tudi z izgubo obrtnih koncesij. Tisti, kdor sedanje razmere izkorišča, drugega ne zasluži. Zadnji čas se prodaja zopet koruzni kruh, kateremu je pa cena ostala ista kakor poprej, ko je bil boljši kruh. Tu je vsekakor treba pojasnila prebivalstvu. Tudi se sedaj bližajo mrzli in deževni dnevi ter je treba prodajo raznih živih tako urediti, da ne bodo ljudje primorani, da sploh kaj dobe, čakati na cesti od 4. zjutraj. Šole se zdaj prične in ne bo mogoče za čakanje rabiti otrok. Ker se aprovizacijskega odseka ni bilo že

od 18. avgusta, prosimo g. župana, da poskrbi, da bodo seje aprovizacijskega odseka redno vsak teden ter naj se pri teh sejah o vseh podrobnostih poroča ter se naj samo pri teh sejah določa podrobnosti. Brez sklepov aprovizacijskega odseka ne bi se smelo ničesar ukreniti. Tako bo najbolj krita tudi odgovornost g. župana. Dalje prosimo g. župana, da ugodi sedaj naši želji in da odredi, da vsak klub sme v aprovizacijski odsek odposlati po dva strokovnjaka izven občinskega sveta in da vsak klub k sejam aprovizacijskega odseka določi tudi dve gospodinj. Vsakemu članu aprovizacijskega odseka mora biti prost vpogled v vse poslovanje aprovizacije, ne da bi bilo treba za to šele iskati dovoljenja g. župana. V nadi, da g. župan tem našim željam ugodi, beležimo z zahvalo z najodličnejšim spoštovanjem. Za klub občinskih svetovalcev S. L. S.: Ivan Kregar, Maks Lilleg, Ivan Štefe. V Ljubljani, dne 9. septembra 1916.

Ij Umri je gosp. Martin Lampert, gostilničar in trgovec v Koldvorski ulici, oče č. g. avberskega župnika Karola Lamperta. Naj v miru počiva! Spoštovani družini naše iskreno sožalje. — Umrl je včeraj v Horgas pri Gratweinu Ljubljancanom dobro znani rač. podčastnik ljubljanske garnizijske bolnice g. Ferdinand Vitamvas. Na gališkem bojišču si je nakopal sušico. N. v. m. p.

Ij Draginjske doklade vpokojenecem državnih železnic je dovolilo železniško ministrstvo. Vsaki upravičenec bo moral prijaviti pristojnemu ravateljstvu svoj zahtevek do podpore. Podrobnosti bomo še objavili. Vpokojeni železničarji državnih železnic, ki stanujejo v Ljubljani, dobe potrebna pojasnila in se jim tudi napravi, seveda brezplačno, prošnja v pisarni Jugoslovanske Strojne Zveze, v Ljudskem domu (staro strelišče), I. nadstropje na desno. Pisarna posluje od 9. ure popoldne do 8. ure zvečer; ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11. ure popoldne.

Ij Na c. kr. I. državni gimnaziji bo vpisovanje za prvi razred v petek, dne 15. sprejemni izpit pa v soboto, dne 16. septembra in ta dan tudi sprejemanje učencev z drugih zavodov. V ponedeljek, dne 18. septembra se vpisujejo dosednji učenci, a 19. septembra ob 9. uri se otvori šolsko leto s sveto mašo v domači kapeli. Natančnejša pojasnila na črni deski ali v ravateljstvu pisarni (I. nadstr.).

Ij Vpisovanje v šolo v Lichtenthurničnem zavodu se vrši 13., 14. in 15. septembra. Pričetek šole 16. septembra s sv. mašo ob 8. uri zjutraj.

Ij Vpisovanje v I. razred deške, oziroma dekliške vladnice in v pripravljani tečaj tukajšnjega c. kr. moškega in ženskega učiteljskega je v petek, dne 15. septembra, ob 8. uri; v ostale razrede in letnike obeh vladnic in moškega učiteljskega v soboto, dne 16. septembra, ob 8. uri, v vse letnike ženskega učiteljskega ob 2. uri. Sprejemnega izpita za I. letnik ženskega učiteljskega ne bo v tem terminu.

Ij C. kr. finančna deželna blagajna v Ljubljani (na cesarja Josipa trgu) bo dne 12., 13. in 14. septembra 1916. l. zaradi glavnega snajenja uradnih prostorov strankam zaprta.

Ij Umrl so v Ljubljani: Miroslav Monfreda, sin železniškega kurjača, 9 mesecev. — Anton Guss, črnovojniški pešec. — Miloš Prtljaga, domobranec. — Fran Leben, posestnikov sin-begunec, 20 let. — Malčin Olžimowski, domobranski pešec. — Fran Mulej, bivši posestnik, 84 let. — Ana Levstek, posestnikova hči, 11 let. — Ivana Flerin, natakarjeva žena, 24 let. — Anton Ponikvar, tesar, 66 let. — Marija Brezec, gostja, 62 let. — Milan Zabukovšek, sin policijskega kontrolnega nadzornika, 3 leta. — Julij Maintinger, železniški poduradnik, 53 let. — Ivana Korn, krovčeva vdova, 49 let. — Ivan Horžen, posestnikov sin, 16 let.

Ij Prvi krompir pri mestni aprovizaciji. Mestna aprovizacija bo najbrž prihodnje sredo pričela z nadrobno prodajo krompirja, katerega je dobila od vojno-žitno-prometnega urada. Za prvo silo ji je nakazanih štiri vagonne krompirja, ki se bo prodal po maksimalni ceni 15 vin. za 1 kg. Kasneje se dovoz krompirja tako uredi, da ne bo nikakega pomanjkanja.

Ij Izgubila se je dne 8. t. m. ob pol 6. uri popoldne zlata zapestnica od Posavja do Miklošičeve ceste, od tu Mestni trg, Studentovski ulici čez Grad do Dolenjske ceste. Pošten najditelj se naproša, da jo odda proti primerni nagradi v trgovini F. M. Schmidt, Mestni trg.

Ij Izgubila se zlata zapestnica z uro na poti z Rimske ceste po Wolfovi ulici, Sv. Petra cesti do deželne bolni-ce. Pošten najditelj se prosi, da jo odda v uredništvu proti nagradi.

Koalicjska vlada na Ogrskem.

Budimpešta. 8. septembra. Državni zbor je odgođen do torka. Po tajni se je trdilo z vso gotovostjo, da vstopita grofa Andrassy in Apponyi v Tiszovo vlado. V »Az Estu« priznava Apponyi sam, da je pripravljen Tiszi odzvzeti nekoliko odgovornosti. Grof Andrassy pravi, da niti Napoleon ne bi mogel nositi takega bremena, kakor ga ima sedaj preobložen Tisza. Sedaj je samo ena stranka zasedla vsa mesta od zunanjega ministra pa do zadnjega nočnega čuvara. Karolyjeva stranka sicer ni proti Andrassyjevem in Apponyjevem vstopu v vlado, toda še vedno je potrebna parlamentarna kontrola in zato bo spravila v zbornico vsa kočljiva vprašanja.

Položaj na Grškem.

Bern, 8. septembra. (K. u.) »Temps« piše o položaju na Grškem, da je dežela brez živin in brez kredita in zato je navezana samo na dobro voljo zaveznikov. To se more izpremeniti kvečjemu le tedaj, če Nemci in Bolgari Sarraillovo armado vržejo v morje.

»Petit Parisien« poroča, da sta se kralj in Venizelos dogovorila, da bosta oba še nadalje zaupala Zaimisu. Opozicija nastopa bolj milo samo po časopisju. Pošto in brzojav kontrolirata v Pireju dva francoska častnika z osmimi podčastniki. Vojni minister dementira vest o nameravani mobilizaciji grške armade. Neki angleški list pravi, da bi grška armada le tedaj nekaj pomenila za entento, če bi se vojna zavlekla čez zimo. Do spomladi bi grško armado pač primerno oborožili.

Naši izgnanci na Grškem.

Milan, 8. septembra. (K. u.) »Secolo« poroča, da je grška vlada odločila, da morajo od entente ovadeni tujci odpotovati dne 8. zvečer. Vshe je okoli 70 oseb, med njimi je tudi baron Schenk. Prepeljejo jih v Kavalo.

Edina rešitev Grške.

Bern, 8. septembra. (Kor. urad.) »Temps« piše o položaju glede na Grško, da je dežela zdaj brez preskrbe z živili in brez kredita odvisna le od dobre volje zaveznikov. Na tem ni mogoče ničesar izpremeniti, če ne vržejo Nemci in Bolgari Sarraillove armade v morje.

Drobne vesti iz Grške.

Reuter poroča, da je Grška na tihem vpoklicala pet letnikov.

Odbor za narodno obrambo popolnoma obvlada vso Macedonijo.

V Patrasu so bile velike demonstracije za kralja o priliki prihoda solunskih častnikov, ki se niso hoteli udeležiti vstaje.

V Atenah čaka 1500 Grkov, ki bi se radi izselili. Notranji minister pa je prepovedal, da moški od 19. do 45. leta ne smejo zapustiti dežele.

»Daily Telegraph« poroča, da so angleški agenti v Atenah zaprli še nekaj oseb. Nastalo je novo vznemirjenje. Ententino brodogradnja je zasedla še nekaj krajev ob korintskem zalivu.

Razno z Balkana.

Vprašanje Črnogore sporazum še ni rešil.

»L' Oeuvre« pravi, da je kralj Nikolaj zato potoval v Italijo, da se je pogajal glede na jugoslovansko vprašanje. Italija namreč zopet stavi oistre zahteve in zahteva nadvlado na Jadranskem morju. Srbi več ne nasprotujejo in bi bili zadovoljni, če dobijo zopet svojo prejšnjo zemljo. Vprašanja o Črnigori dozda še niso rešili; kralj Nikolaj se je zato po posvetih v Parizu podal k italijanskemu kralju, da se zavzame pri njem za Črnogoro.

Svarilo naše vojaške uprave v Srbiji.

Pariski »Matin« je prinesel lažnjivo poročilo o sedanjih razmerah v Srbiji. Med drugim laže tudi, da prebivalstvo ne sme v kavarne, da pošta ne posluje itd. Vojaška uprava sedaj razglašja, da bo res omejila obisk kavaren in pošto, če ne bo konec teh lažnjivih poročil.

Srbska skupščina.

Curih, 8. septembra. »Times« poročajo iz Rima, da se bo srbske skupščine na otoku Krfu udeležilo 120 poslancev. Kakor hitro bo mogoče, mislijo sedež srbske vlade prenesti v Bitolj ali v Skoplje.

Sporazum na Balkanu.

Pariz, 8. septembra. (K. u.) »Temps« piše glede na diplomatičen položaj: Zavezniki morajo preprečiti, da se ne bodo okrepili upi zaveznikov na Orientu. Le ena pot je mogoča: enotni nastop na enotni bojni črti, ki ni bila nikdar tako potrebna kot v sedanjem razvoju vojske. Medtem ko se vojskuje Rumunija na zahodu in na jugu, ne more Sarraill več zavlačevati

napada na Bolgarijo. Ne gre, da bi se še obotavljali in čakali.

Pri malokrvnosti, bledici, nagneju obolenja žlez, nesnažni polti in izpuščajih na koži, učinkuje naravna »Franc Jožefa« grenčica hitro razkrajajoče, lagodno odvajajoče ter zelo pospešuje prebavno moč želodca in čreves. Odlični zdravnik za ženske, dvorni svetnik prof. G. Braun, 1883/84 dekan medicinske fakultete c. kr. dunajske univerze, je uporabljal Franc Jožefa vodo mnogokrat in vedno z zadovoljivim uspehom.

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika trdke **Ciuhă & Jesih, »Pod Trančo«** v ljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

3 dvočkolesa moška nova. in 2 ženski z dobro še staro pnevmatiko

3 šivalni stroji se ceno prodajo.

Cesta na Rožnik pri Ljubljani, št. 29, 2153 dvorišče. Franc Batjel.

Pes jako lep be i rus i hrt, visok, brezhiben, 1 1/4 leta star, se takoj prodaja. Cena po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 2149.

Dijaki se sprejmejo v vso oskrbo pri nemški družini. Na razpolago glasovir. Naslov pove upravništvo pod št. 2134.

Ljubljansko skladišče oblek priporoča svojo bogato izbiro **damske in moške konfekcije**

Ker je tukaj popolnoma sortirano jesensko in zimsko blago, vabim pl. odjemalce, da posetijo moje skladišče in si ogledajo zalogo. — Priznano največja moderna izbiri in najnižje cene.

O. Bernatovič, Ljubljana Mestni trg 5.

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trg. firma **J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko.** — Istotam se kupuje po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

Rujava emailirana peč

s pečnicami se ceno prodaja. Naslov pove uprava lista pod št. 2135.

Isčem Marijo Valencič

iz GORICE, vla Teatro št. 10. Hotel »Union«. Kdor kaj ve o njej naj sporoči štalgoj Jožef, Scala Santa št. 205 Rojan-Trst.

Naznanilo.

Podpisani naznanja cenj. odjemalcem in slavn. občinstvu, da je sedaj moja trdka protokolirana na ime

Mihael Omahen, Višnjagora ter sedaj za moj naslov ni potreba omenjati mlajši temveč samo Omahen, trgovec ali Mihael Omahen, Višnja gora.

Mihael Omahen

dosedaj zaznamoval mlajši

Višnjagora, 7. sept. 1916.

Posojilnica v Radovljici

reg. zadruga z omejenim poročtvom

25. redni letni občni zbor

se vrši

v ponedeljek, dne 18. septembra 1916., ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva,
2. Poročilo nadzorstva,
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915,
4. Volitev ravnateljstva,
5. Volitev nadzorstva,
6. Slučajnosti.

Ravnateljstvo.

□□□□□□□□□□

Razglas.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1916/17 dne 18. septembra in sicer samo v naslednjih oddelkih:

- a) Strokovna šola za lesno in kamneno kiparstvo,
- b) ženska obrtna šola z oddelki za šivanje perila, izdelovanje oblek in umetno vezenje,
- c) Javna risarska in modelirska šola.

Vpisovanje v oddelka a) in b) se vrši 18. in 17. septembra. Za vstop se zahteva starost 14 let in dovršena ljudska šola V oddelku c) se vpisuje v nedeljo, 24. septembra. Natančnejša pojasnila daje

V Ljubljani, dne 5. septembra 1916.

c. kr. ravnateljstvo.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni oče, oziroma soprog, gospod

MARTIN LAMPERT

gostilničar in trgovec

po daljši, mučni boleznii previden večkrat s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v nedeljo 10. t. m. ob 4 uri popoldne iz hiralnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Mar. Oznanenja v ponedeljek 11. t. m. ob 8. uri.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spamin!

Ljubljana, dne 9. septembra 1916.

Karol Lampert, župnik sin. Ana Lampert, soproga. Terezija Lampert, hči.

2147

Št. 13.503.

Razglas.

V smislu razpisa c. kr. deželne vlade z dne 30. avgusta 1816, št. 27.077, se bo v Ljubljani dne 11. in 12. septembra 1916

popisovala goveja živina, prašiči, ovce in koze

in sicer oba dneva od 8. do 12. dopoldne.

Komisija za pravo mesto bo poslovala v mestni posvetovalnici; na Barju in v Spodnji Šiški pa se bo popisovalo od hiše do hiše.

V Ljubljani stanujoči lastniki goveje živine, prašičev, ovac in koza se torej pozivljajo, da pridejo navedena dneva popisat svojo živino na magistrat.

Kdor bi navedel napačne podatke, prepozno prišel popisat živino ali pa bi kaj zamolčal, bo v smislu obstoječih predpisov kaznovan, kakor se je to že zadnjič nekaterim pripetilo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 2. septembra 1916.

Gustav Tönnies naznanja v svojem in v imenu svojih svakov Josipa Krisperja in Hansa Krasperja, ter svojih svakinj gospe Marije Mahr in gospe Ana Schneid iz prežalostno vest, da je bila njegova ljubljena, srčno dobra, zvesta in nepozabna soproga, oziroma sestra, gospa

Hilda Tönnies roj. Krisper

dne 29. avgusta v kopališču Nauhelm poklicana nenadoma v boljše življenje. Draga pokojnica je bila semkaj pripeljana in se bo vršil pogreb v nedeljo dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz pokopališke cerkve pri sv. Kristofu na pokopališče istotam, kjer se položi v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v torek 12. t. m. ob 9. uri dopoldne v farni cerkvi Marijinega oznanenja.

V Ljubljani, dne 9. avgusta 1916.

Brez posebnega obvestila — Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

2145

U 221/16-3

V imenu Njegovega Velikanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Kranju odd. I. je razsodila o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Jakoba Novaka zaradi prestopka po § 14 št. 1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915 št. 228 drž. zak. v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva g. Rajkota Peterlina, kakor javnega obtožitelja in obtoženca po danes dognani glavni razpravi, po predlogu javnega obtožitelja, da se naj obtoženec postavno kaznuje, tako:

Jakob Novak sploh Govekar, 62 let star, oženjen, pos. na Primskem št. 33 je kriv, da je med drugim dne 24. julija 1916 na semnju v Kranju zahteval za 4 mernike ajde a 26 K ali za 72 kg a 14 h, torej zahteval, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene, in je s tem zakrivil prestopok po § 14 št. 1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915, št. 228 d. z., in se obsodi v kazni 24 ur zapora in 50 K denarne globe, v slučaju neizterljivosti v nadaljnjih 5 dni zapora, po § 389 kpr. v povračilo stroškov kazenskega postopanja.

C. kr. okrajna sodnija v Kranju

oddel. I., dne 11. avgusta 1916.

Dev. s. r.

U 227/16-4

V imenu Njegovega Velikanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Kranju je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Janeza Novaka zavoljo prestopka po § 14 št. 1 zak. z dne 7. 8. 1915 št. 228 v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva g. Rajkota Peterlina in obtoženca po danes dognani glavni razpravi, po predlogu obtožitelja, da se naj obtoženec postavno kaznuje, razsodila:

Novak Janez sploh v Malnu, 70 let star, rojen v Hrastju, kat. ož. pos. v Prebačevem št. 1, enkrat predk. radi prest. po § 335 k. z. je kriv, da je med drugim koncem junija 1916 v Hrastju zahteval, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene in sicer za 90 kg ajde a 55 h, s čemur je zakrivil prestopok po § 14 št. 1 ces. naredbe z dne 7. 8. 1915 d. z. št. 228, in se obsodi po § 14 cit. zak. z uporabo §§ 267, 266 in 261 k. z. v 80 K denarne globe v slučaju neizterljivosti v 8 dni zapora, po § 389 kpr., da plača kazenske stroške.

C. kr. okrajna sodnija Kranj,

odd. I. dne 16. avgusta 1916.

Dev.

U 222 16-

V imenu Njegovega Velikanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Kranju je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Antona Fajfarja zavoljo prestopka po § 14 št. 1 zak. z dne 7. 8. 1915. drž. zak. št. 228 v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva g. Rajkota Peterlina, in obtoženca po danes dognani glavni razpravi, po predlogu obtožitelja, da se naj obtoženec zakonito kaznuje, razsodila: Anton Fajfar, sploh Zlatič, roj. 1882 leta v Polju, oženjen, posestnik v Orehu št. 8, nekazn. je kriv, da je med drugim dne 24. julija 1916 zahteval, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene in sicer za 100 kg ajde, 90 K, s čemur je zakrivil prestopok po § 14 št. 1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915. drž. zak. št. 228 in se obsodi po § 14 cit. zak. z uporabo §§ 267 in 266 k. z. v 24 ur zapora in 50 K denarne globe v slučaju neizterljivosti v nadaljnjih 5 dni zapora. Po smislu § 18 sub 1/ cit. naredbe se zreče ajda za zapadlo.

C. kr. okrajna sodnija Kranj,

odd. I., dne 16. avgusta 1916.

Dev.

U 228/16-3

V imenu Njegovega Velikanstva Cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Kranju, odd. I., je o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Aleša Stareta zavoljo prestopka po § 14 št. 1 zakona z dne 7. avg. 1915. drž. zak. št. 228 v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva g. Rajkota Peterlina in obtoženca po danes dognani glavni razpravi, po predlogu obtožitelja, da se naj obtoženec zakonito kaznuje, razsodila: Stare Aleš vo. Petrovec, roj. 1859. leta v Hrastju, kat. oženjen, posestnik v Hrastju, nekazn. je kriv, da je med drugim koncem junija leta 1916 v Hrastju zahteval, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene in sicer za 55 kg ajde a 76 h, s čemur je zakrivil prestopok po § 14/1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915. drž. zak. št. 228 in se obsodi po § 14 cit. zak. z uporabo §§ 267 in 266 k. z. v 24 ur zapora in 30 K denarne globe, v slučaju neizterljivosti v nadaljnjih 3 dni zapora, po § 389 kpr., da plača kazenske stroške.

C. kr. okrajna sodnija Kranj,

odd. I. dne 16. avgusta 1916.

Dev.

Išče se

prodajalka

katera je vajena nekoliko šivanja, zmožna špecerijske in manufakturne stroke, ter bi šla v trgovino na deželo za manjšo plačo. Ponudbe sprejema uprava lista pod »Zanesljivost« št. 2091.

Išče se mlado in pošteno

DEKLE

katera doma spi, samo čez dan za hišna dela. Naslov pove uprava Slov. pod št. 213°

Šivilja išče dela

na dom. Najraje za kako trgovino. Naslov pove upravištvo »Slovenca« pod »Šivilja 220«.

2124

Skrajni čas je

da se preskrbimo s suho zelenjavo in sadjem za zimo. Naročite knjižico: »Sušenje v gospodinjstvu« od B. Račiča. Dobi se po knjigarnah po 30 v.

Kot učenka

želi vstopiti deklica poštenih staršev v trgovino mešane stroke, ki je dobro dovršila 6 razr. in je vešča tudi nekaj šivanja. Vstopi najraje kam na deželo, takoj ali pozneje. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 2109.

Proda se več vagonov lepih

bukovih meterskih drv

še v zinskem času sekane. Oddaja se tudi posameznih vagonov. Ponudbe na

A. Pelc, Ribnica, Dolenjsko.

Naprodaj

sta

2 kozi

švicarske pasme, izvrstni mlekarici. Linhartova ulica 6, Ljubljana.

VINOGRAD

s trgatvijo, zidano kletjo in s posodo za 70 hl na Bizelskem se proda za 25.000 K ali pa 40 do 50 hl vinskega mošta od preše po 140 K liter brez posode. Božidar Sever, tačas Varaždinske Toplice, Hrvatsko. 2095

Suhe gobe, trčen med, vosek, kimelj in janež

po vzorcu kupuje trdka

Maks Lavrenčič, Gradec,

2115

Etiabethstrasse 22.

Manufakturno blago

vseh vrst sukno, podloge itd. kupi zavod za opremo armade (tudi na deželi), Dunaj L. Backerstr. 9. — 1935

Nov pisalni stroj

se prodaja.

Gradišče 15, I. nadstr., levo, 2110

Kupujem različne stare

CUNJE

in jih plačujem po najvišji ceni. Pojasnila glede cen daje spedijska trdka BALKAN v Ljubljani. 2107

Slivovko, tropinovec, rum in vino, milo za pranje, toaletno milo ter mok-kador kreplino kavo

oddaja po najnižjih cenah trdka

A. Kušlan, Ljubljana, Karlovška cesta 15.

Iščem

hišo

z nekoliko posestiva v najem, ali gostilno na račun v bližini žel postaje. Ponudbe na upravo lista pod št. 2011.

GOLDA BATERIJE

so letos najbolje! Kakovost iz doba miru. Razprodajalci zahtevajo cenik o malih svetilnikih.

Venerwerk. Kralj. Vinograd 112. Glednik

Slov. voj. narodne pesmi

za štiri glasove, 1915. —

Fran Marolt, Ljubljana, K 1-50 in K 1-80. Solam, župniščem, društvom, vojakom itd. najtoplejše priporočamo. — Najlepše darilo!

Češplje in hruške

(tepke) za kuhanje

plača vsako množino in sicer za češplje po K 25 in tepke po K 20 za 100 kg

Veležganjarna sadja

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA.

Lepa, plemenska

krava

s teletom je naprodaj. — Streliška ulica št. 33, Ljubljana. — 2131

Išče se

prodajalka

za obiskovanje semnje. Več se poizve pri upravi »Slovenca« pod št. 2133.

Proda se fotograf aparat, kopalna banja, stara obleka

moška in ženska, čevlji.

Miklošičeva cesta 6., III. nad.

500 K 1431

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4—, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov K 5-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Potenje nog in rok odpravi Ita-prašek. Cena K 1-50, 3 skatle K 3-50. Kameny Kaschau (Kassa) I., poštai predal 12/844 Ogrsko.

Ria-Balsam.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Vermut vino

najboljše kakovosti se dobi v sodčkih od 56 litrov naprej po primerno nizki ceni pri

M. Rosner & Co.
v Ljubljani.

C. kr. moško in žensko učiteljsiše v Ljubljani.

Razglas.

1.) Vpisovanje v 1. razred deške oziroma dekliške vadbice je v petek, dne 15. septembra od 8. — 10. ure, vpisovanje v višje razrede obeh vadbic v soboto, dne 16. septembra od 8. — 10. ure.

2.) V 1. letnik ženskega učiteljsiša ne bo sprejemnega izpita in otroški vrtec se ne otvori v šolskem letu 1916-17.

Prosilci za sprejem v pripravljalni tečaj naj se zgledajo v petek, dne 15. septembra ob 8. uri, v 1. letnik moškega učiteljsiša v soboto, dne 16. septembra ob 9. uri.

3.) Gojenci in gojenke, ki so bili sprejeti meseca julija v 1. letnik in dosedanjji gojenci in gojenke ostalih letnikov naj se javijo v soboto, dne 16. septembra in sicer ob 8. uri gojenci, ob 2. uri gojenke.

Šolsko leto 1916-17 se prične v torek, dne 19. septembra s slovesno sv. mašo.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1916.

Ravnateljstvo.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 pri »Figovcu«

se priporoča slav. cerkvenim predtojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakov stnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portaino steklarstvo — Zaloga steklenega in porcelastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirjev za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

 Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1. Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

 dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,

Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno.

MATTONIS

JEDINSTVEN U SVOJOŠ ANALITIČNO KAKVOČI

NAJBOLEJE ODVAJNA NAJŠIRŠIJE PORODIČNO PIČE

GISSHÜBLER

ČISTI PRÍRODNÍ ALKALÍČNÍ KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Julius Elbert.

G. F. Jurásek

vgleševalec glasovirjev in trgovec glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, pianin in harmonijev. Ugodna zamena in desletno jamstvo. Špeciální zavod za vgleševanje ter popravila vseh glasbil. Vgleševalec v »Glasbeni matici« ter v vseh slovenskih zavodih.

Malinov sok

zajamčeno naraven, vkuhan v najfinjši rafinadi,
poštni zavoj 5 kg K 12— franko po povzetju
A. Tosek, Kralj. Vlnorady (Praga) št. 1274 L. 2.
2098 Za engro odjeme, posebni očetli!

Radi preselitve se proda večja hiša

v kateri se nahaja gostilna in trgovina
ter več stanovanj. Ohrestuje se dobro.
Prevzame se lahko takoj. Več v Spod.
Šiški, Celovška cesta 22. 2101

OREHOVE HLODE

kakor tudi

črešnjeve, hruševe, javorjeve ter jesenove

1839

kupujem po najvišji dnevni ceni.

Ponudbe na naslov: **Jos. Kralj, Ljubljana** Franca Josipa cesta št. 7.

Jaz ANA CSILLAG

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po
14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti
izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških
krepko pospešuje rasti brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni
blek in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do na višje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštanim povzetjem ali denar naprej
iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, I. Kohlmarkt 11.

1443

Št. 1500/m. š. sv.

Razglas.

Šolsko leto 1916/7 se prične na vseh mestnih ljudskih šolah Ljubljane
dne 16. septembra 1916

s klicanjem Sv. Duha in potem takoj z rednim šolskim poukom.

Vpisalo se bo v četrtek dne 14. in v petek dne 15. septembra 1916, vselej od osmih do
dvanajstih popoldne in od dveh do štirih popoldne in sicer:

Za I., II., III. in IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju I. mestne deške šole v Ko-
menskega ulici št. 19, za mestno nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju c. kr. nemške državne
gimnazije v Beethovnovi ulici, za mestno slovensko dekliško šolo in pa za mestno nemško dekliško
šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21. za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopiju
na Karolinski zemlji št. 40, za šišensko deško in dekliško osemrazrednico v tamošnjem šolskem poslopiju
na Gasilski cesti št. 242

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali.

Vse podrobnosti pojasnjujejo šolska vodstva ob vpisavanju.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dne 1. septembra 1916.

Izvir e Mayfarth-ov

zakonito zajamčene

„Herkules“

stiskalnice za grozdje in sadje
prvovrstni izdelek.

Hidr. stiskalnice za grozdje in sadje.
Neprekosne!

Mlini za grozdje in sadje.
Naprave za kletarne.

PH. MAYFARTH & C

tovarna poljedeljskih strojev

Dunaj II. Taborstr. 71.

Specialni oddelek za izdelavo stiskalnic za mošt in vino.

PFAFF brzošivalne stroje

priznано najboljšie na svetu
s pismeno 10 letno garancijo!

Posebno pripravi za umetno vezenje (stikanje) krpanje perila,
nogavic itd. o čem dajem brezplačen pouk. — Lahke in tih
krogličen tek. — Šivajo naprej in nazaj.

Ugodne stare cene in mesečni obroki.

Zaloga vseh vrst šivank, olja ter posameznih delov za stroje in kolesa

Ign. Vok

Specialna trgovina šival-
nih strojev in Puch koles

Ljubljana, Sodna ul. št. 7. zraven sodne palače.

Sprejem zastopnika ali zastopnico v večjih krajih na deželi.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožitve in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem

leta 1914. K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življensko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**,

na se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Tvrka Ivančič & Kurinčič, Ljubljana

2117

Rimska cesta 16

vljudno naznanja cenjenim trgovcem, da

otvori dne 10. septembra 1916 trgovino z modnimi in
galanterijskim blagom na debelo.

V zalogi se dobe tudi vse vojaške potrebščine.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža,
čopičev, barv za umetne in sobne sli-
karje, barv za zidovje, sploh vseh v
najino stroko spadajočih predmetov v
priznani najboljši kakovosti, pri točni in
vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne
izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse pre-
mično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako;
3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu;
5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma dožitve in druge
kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor
tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od
katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356
kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron
17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod,
tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverje-
ništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah na-
stavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 34 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Dejniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjižice ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa šrebanja

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. avgusta 1916 K 133.036.751—,

31. decembra 1915 na knjižice in tekoči račun K 268.243-478 —.

Vojna zapesna ura

metančno regul. in rep. Niki ali jeklo K 12—16—20—24 radij svetiln. kazališčem K 16—20—24—28—32 v srebrenem okviru K 18—24—K 28—32 radij svet. kazal. K 30—36—srebrna zapesna ura na elast. K 30—36—40—44 kar. zlata zapesna ura na elast. K 100—K 120—K 140—3 letno pismeno jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur Jan Konrad

e. in kr. dvorni založnik Brnč št. 1333 (Česko.) Na željo se vsakomur zastoj pošlje moj glavni cenik.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlete K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč K 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno kladjo po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, oves, pšenice in nemško deteljo, grah in semensko koruzo za zeleno krmno.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kalcij, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— K 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče iranko naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K K 100 kg z vrečo vred.

Odslej prodaja knjižico „Živnorejci in vojna“ Katoliška Bukverna.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge plove.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri Gospodarski Zvezi.

Christofov učni zavod v Ljubljani

vpisuje ves september vsak dan od 12. do 3. ure pop. v Sodni ul. št. 1.

Začetek šolskega leta in otvoritev dnevnih kurzov ter kurzov za jezike dne 2. oktobra 1916. ob 8. uri zjutraj. — Večerni tečaji za kontoriste, kontoristinke, prodajalke, vajence, vajenke itd. otvorijo se tudi dne 2. okt. 1916 ter se vrši vpisovanje v te kurze ves september vsak dan ob vsakem dnevnem času. — Šolnina zmerna. — 2009

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. feb. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk:

Novih srečk Avstr. rdečega križa . 300.000 in 500.000 kron
Turških srečk . . 200.000, 400.000 in 200.000 kron
3% zemljiških srečk iz l. 1880 . . 90.000 in 90.000 frank.
3% zemljiških srečk iz l. 1889 . . 60.000 in 100.000 kron

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:

3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročili!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Naznanilo

o pričetku novega šolskega leta 1916—1917 v uršulinskih dekliških šolah v Ljubljani.

V uršulinskem učiteljskišči, notranji petrazredni ljudski šoli-vadnici in tri-razredni meščanski šoli, v vnani petrazredni ljudski in tri-razredni meščanski šoli se prične šolsko leto 1916—17 dne 20. septembra 1916 s slovesno sv. mašo v čast Sv. Duhu.

Vpisovalo se bo za notranje in zunanjo šolo 18. in 19. septembra od 8 do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne v uršulinskem samostanu (na porti), Kongresni trg 18.

Dečki in deklice za otroški vrt se bodo vpisovali istočasno in ravnotam. Natančneje bodo označeni prostori za vpisovanje v samostanski veži.

Predstojništvo uršulinskega samostana v Ljubljani.

Kupim rabljeno, dobro ohranjeno kolesno pnevmatiko

(gumijasti plašči in zračne cevi)

v vsaki množini in najvišji ceni.

A. GOREC, Ljubljana

specijalna trgovina s kolesi in deli

Marije Terezije cesta 14 (Novi svet).

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. V sredini mesta imam tudi več dobro se obrestujočih hiš. Več se izve na označenem mestu.

SEMENJ ZA POSODO

od 4. do 16. septembra.

Prodaja Karlovarskega porcelana, emailirane in železne posode.

Za številni obisk se priporoča IVAN KUS.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj so za poš-

4 3/4 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranjšiska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Bogumil Remec, ravnatelj slov. trg. šole v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; Dr. Merhar Alojzij, gimn. vero-učitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sašnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton Gadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela »Union« za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.